

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoite

**Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelma 2007–2013
Manner-Suomen ESR-toimenpideohjelma 2007–2013**

Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöasiakirja 2012

1. tarkistus

MYR

Kuopio 23.1.2012

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Sisällysluettelo:

Yhteistyöasiakirjan tarkoitus	2
1 Rahoittajatahojen sitoutuminen toimenpideohjelmien tavoitteisiin sekä yhteistyöasiakirjan linjauksia ...	4
2 Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoite	4
2.1 Hankkeiden välttämättömät valintakriteerit	5
2.1.1 EAKR-toimenpideohjelma 2007–2013	5
2.1.2 Manner-Suomen ESR-ohjelma 2007–2013	5
2.2 Hankkeiden hakumenettely ja käsittelyajat	5
3 Itä-Suomen alueellinen EAKR-toimenpideohjelma	6
3.1 Toimintalinja 1. Yritystoiminnan edistäminen	6
3.1.1 Painopisteet	6
3.1.2 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain	7
3.1.3 Tuensaajat ja rahoituksen kohdentuminen toimintalinjalla 1 vuonna 2012	9
3.2 Toimintalinja 2. Innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistäminen sekä osaamisrakenteiden vahvistaminen	9
3.2.1 Teemat ja muut painotukset	10
3.2.2 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain	11
3.2.3 Rahoituksen kohdentuminen toimintalinjalla 2 vuonna 2012	12
3.3 Toimintalinja 3. Alueiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantaminen	13
3.3.1 Painopisteet	13
3.3.2 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain	14
3.3.3 Rahoituksen kohdentuminen toimintalinjalla 3 vuonna 2012	15
4. Manner-Suomen ESR-toimenpideohjelma, Itä-Suomen osio, Pohjois-Savo	16
4.1 Toimintalinja 1. Työorganisaatioiden, työssä olevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen ..	16
4.1.1 Toimintalinjan tavoitteet ja painopisteet	16
4.1.2 Kohderyhmät	17
4.1.3 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain	17
4.1.4 Arvio rakennerahastovarojen ja kansallisen julkisen rahoituksen jakautumisesta	18
4.2 Toimintalinja 2. Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen	18
4.2.1 Tavoitteet ja painopisteet	18
4.2.2 Kohderyhmät	19
4.2.3 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain	19
4.2.4 Arvio rakennerahastovarojen ja kansallisen julkisen rahoituksen jakautumisesta	20
4.3 Toimintalinja 3. Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis- ja palvelujärjestelmien kehittäminen	20
4.3.1 Tavoitteet ja painopisteet	20
4.3.2 Kohderyhmät	20
4.3.3 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain	21
4.3.4 Arvio rakennerahastovarojen ja kansallisen julkisen rahoituksen jakautumisesta	21
Taulukko 6. Rahoituksen kohdentuminen toimintalinjalla 3 rahoittajittain vuonna 2012	21
4.4 Toimintalinja 4. Jäsenvaltioiden ja alueiden välinen yhteistyö ESR-toiminnassa	22
4.4.1 Tavoitteet ja painopisteet	22
4.4.2 Kohderyhmät	22
4.4.3 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain	22
4.4.4 Arvio rakennerahastovarojen ja kansallisen julkisen rahoituksen jakautumisesta	23
5. Arvio rakennerahastovarojen ja vastaavan valtion rahoitusosuuden tarpeista sekä kuntarahoituksesta ja muun julkisen rahoituksen osuuksista vuonna 2012	23
6. Arvio ohjelmareservin tarpeesta vuonna 2012	23

LIITTEET:

Liite 1. EAKR-rahoitusosuuden ja valtion kansallisen rahoitusosuuden suunnitelma vuonna 2012

Liite 2. EAKR-rahoitusosuuden ja valtion kansallisen rahoitusosuuden jako työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla vuonna 2012

Liite 3. EAKR-rahoitusosuuden ja valtion kansallisen rahoitusosuuden arvio vuodelle 2013

Liite 4. EAKR-rahoitusosuuden ja valtion kansallisen rahoitusosuuden arvio työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla vuonna 2013

Liite 5. ESR-rahoitusosuuden ja valtion kansallisen rahoitusosuuden suunnitelma vuonna 2012

Liite 6. ESR-rahoitusosuuden ja valtion kansallisen rahoitusosuuden arvio vuodelle 2013

Liite 7. Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelman rahoitettavien toimien valintaperusteet ja tarkentavat valintakriteerit

Liite 8. Itä-Suomen ESR-toimenpideohjelman rahoitettavien toimien valintaperusteet ja tarkentavat valintakriteerit

Yhteistyöasiakirjan tarkoitus

Maakunnan yhteistyöasiakirjan laatiminen perustuu rakennerahastolakiin (N:o 1401/2006) ja siitä annettuun asetukseen (N:o 311/2007). Lain mukaan maakunnan yhteistyöryhmän tehtävänä on rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanon ja alueen kehittämiseen vaikuttavien toimenpiteiden yhteensovittaminen. Tämä yhteensovitus tehdään yhteistyöasiakirjassa.

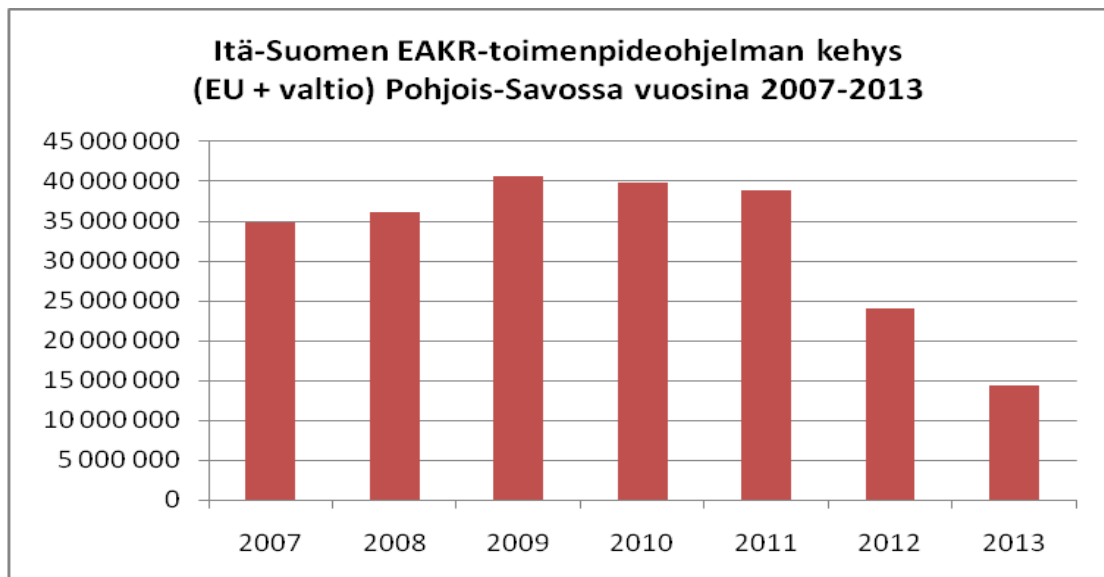
Maakunnan yhteistyöasiakirja (MYAK) täsmentää EU:n rakennerahastojen toimenpideohjelmia, joissa Itä-Suomen tavoitteet rakennerahastokaudella 2007–2013 on esitetty. Yhteistyöasiakirja laaditaan vuosittain ja siinä sovitaan/esitetään arvio maakuntaan kohdennettavien rakennerahastovarojen ja niitä vastaavan kansallisen rahoitusosuuden jakaantumisesta eri hallinnonaloille toimintalinjoittain. Asiakirja sisältää myös arvion kuntarahoituksesta ja muun julkisen rahoituksen osuuksista sekä ohjelmareservin tarpeesta maakunnassa. Siinä kerrotaan toimenpideohjelmien seuraavaa varainhoitovuotta koskevat painotukset sekä yhteisesti sovitut hankkeiden valintakriteerit. Yhteistyöasiakirjassa esitetyt kriteerit ja painotukset koskevat koko ohjelmakautta, ellei teksteissä toisin mainita.

Maakunnan yhteistyöasiakirjan hyväksyy maakunnan yhteistyöryhmä ja sen allekirjoittavat kaikki maakunnassa toimenpideohjelmia rahoittavat alueviranomaiset. Yhteistyöasiakirja hyväksytään rakennerahastolain 21 § nojalla valtion talousarvioesityksen antamisen jälkeen samanaikaisesti maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman käsittelyn kanssa. Maakunnan yhteistyöasiakirja sisältää kaksi vuotta.

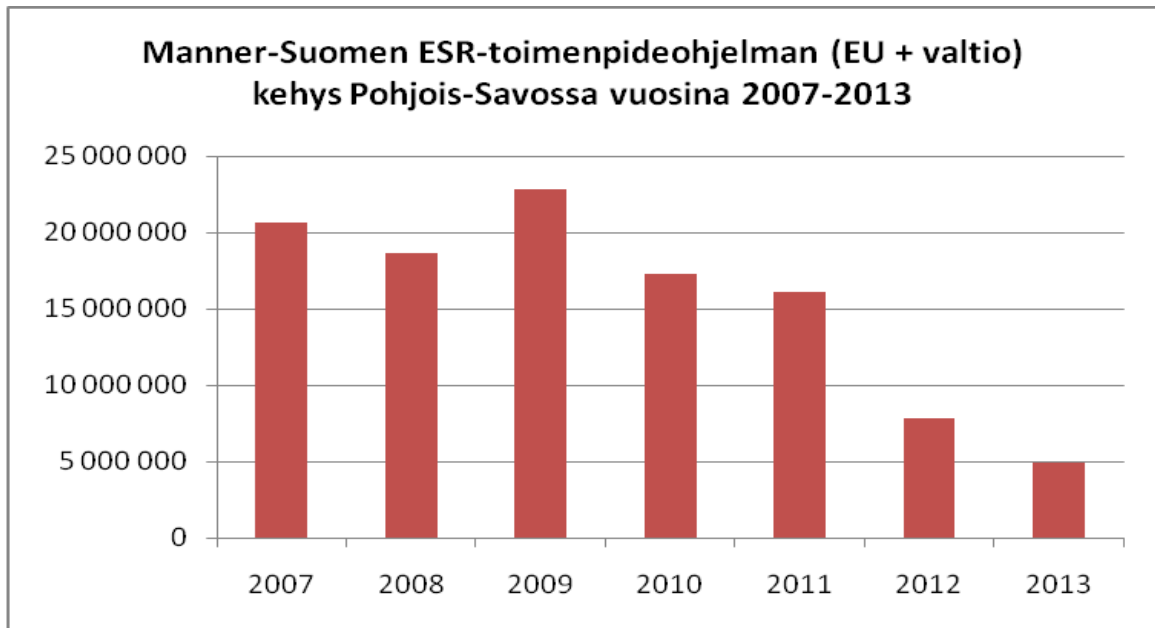
Maakunnan yhteistyöasiakirja vuodelle 2012 on laadittu komissiossa 28.9.2007 hyväksytyyn Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelman ja siihen Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelman seurantakomitean 19.5.2011 vahvistamien muutosten sekä 26.10.2007 hyväksytyyn Manner-Suomen ESR-ohjelma-asiakirjan pohjalta.

Maakuntaohjelmassa ja sen toteuttamissuunnitelmassa (TOTSU) sovitetaan yhteen maakunnassa tapahtuvaa kansallista ja EU-ohjelmatyötä. Lokakuun 2011 lopussa hyväksytyssä vuosien 2012–2015 TOTSU:ssa esitetään EU-varojen lisäksi aluekehitykseen vaikuttavien kansallisten varojen tarve ja kohdentuminen.

Työ- ja elinkeinoministeriö aikaisti taantuman vuoksi sekä EAKR- että ESR-toimenpideohjelmien vuosien 2012 - 2013 myöntövaltuutta vuosille 2009–2011. Tämä myöntämisvaltuuksien aikaistaminen on pienentänyt vuosien 2012 ja 2013 kehäksi huomattavasti alkuperäisestä. Alla on esitetty EAKR- ja ESR-toimenpideohjelman muuttuneet kehukset Pohjois-Savossa.

Kuvio 1. Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelman kehys (EU+valtio) Pohjois-Savossa vuosina 2007–2013 (Huomioitu valtion vastinrahan leikkaukset)

Kuvio 2. Manner-Suomen ESR-toimenpideohjelman (EU + valtio) kehys Pohjois-Savossa vuosina 2007–2013 (Huomioitu valtion vastinrahan leikkaukset)

1 Rahoittajatahojen sitoutuminen toimenpideohjelmien tavoitteisiin sekä yhteistyöasiakirjan linjauksia

Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteen toteuttaminen edellyttää toimenpideohjelmiä rahoittavilta tahoilta saumatonta yhteistyötä.

Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöasiakirjan allekirjoittavat tahot sitoutuvat noudattamaan komission hyväksymää Suomen kansallista alue- ja rakennepoliittista strategiaa sekä edistämään parhaalla mahdollisella tavalla toimenpideohjelmien tavoitteita ja painotuksia, joita MYAK:ssa rajataan, täsmennetään ja konkretisoidaan. Yhteistyöasiakirjassa esitetyt painopisteet ja kriteerit koskevat pääsääntöisesti koko ohjelmakautta, ellei teksteissä toisin mainita.

Toimenpideohjelmat tukevat Pohjois-Savon maakuntaohjelmassa esitettyjen kehittämistavoitteiden saavuttamista. Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmassa esitetyt keskeiset hankekokonaisuudet otetaan huomioon yhteistyöasiakirjan valmistelutyössä ja alueviranomaiset sitoutuvat MYAK:ssa esitettyjen konkreettisten hanke-esitysten edistämiseen. EAKR- ja ESR-toimenpitein tuetaan Pohjois-Savon teemallista kehittämistä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ohjelmakaudella 2007–2013 Pohjois-Savoa kehitetään valitsemalla maakuntaohjelman painopisteistä kaikkein vaikuttavimmat teemat, joita edistetään määrätietoisesti ohjelmavaroin. Tämä ns. teemallinen kehittäminen koskee kaikkia toimintalinjoja sekä ESR-toimenpiteitä. Teemoitus käsitellään yhteistyöasiakirjassa tarkemmin kohdassa hankkeiden hakumenettely ja hakuajat sekä Itä-Suomen alueellisen EAKR-ohjelman toimintalinja 2:n yhteydessä.

2 Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoite

Euroopan unionin koheesipolitiikalla edistetään Lissabonin strategiassa esitettyjä tavoitteita. Ensisijaisesti tavoitteena on tehdä jäsenvaltioista, alueista ja kaupungeista entistä houkuttelevampia, edistää innovointia, yrittäjyyttä ja tietoon perustuvaa taloutta sekä luoda uusia ja parempia työpaikkoja. Kansallisissa ja alueellisissa ohjelmissa määritellään toimenpiteet, joilla parhaiten edistetään Lissabonin strategian tavoitteiden toteutumista ko. alueella.

Itä-Suomen kehittämisstrategian ytimenä ovat kilpailukykyiset ja uudistuvat yritykset, hyvin toimiva innovaatiojärjestelmä ja vetovoimainen elinympäristö sekä toimivat työmarkkinat, joilla riittää osaavaa ja motivoitunutta työvoimaa. Näitä tavoitteita edistämällä Itä-Suomesta saadaan maailmanlaajuisesti kilpailukykyinen ja avautunut osaava ja yrittäjähenkkinen alue, jossa on hyvä elää.

Tavoitteet pyritään saavuttamaan toteuttamalla Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelmaa ja ESR-toimenpideohjelmaa rinnakkain. Nämä kaksi ohjelmaa täydentävät sisällöllisesti toisiaan. EAKR-toimenpiteet kohdistetaan ensisijaisesti yritystoiminnan kilpailukykyyn lisäämiseen ja yritysten toimintaympäristön kehittämiseen, kun taas ESR-toimenpiteet kohdistuvat pääasiassa työllisyyden ja osaamisen edistämiseen.

Maakunnan yhteistyöasiakirjassa sovitetaan yhteen ESR- ja EAKR-toimenpiteet sekä kansallisesta maaseutuohjelmasta rahoitettavat toimenpiteet siten, että ne yhdessä parhaalla mahdollisella tavalla edistävät Pohjois-Savon kilpailukykyä ja teemallista kehittämistä. ESR-toimenpitein tuetaan EAKR-toimenpideohjelman mukaisia painopisteitä. Mahdollisuutta toteuttaa ESR-tyyppisiä toimenpiteitä (max. 10 %) EAKR-ohjelmassa hyödynnetään pääosin maakuntien innovaatioympäristöjä tukevilla kehittämissankkeissa toimintalinjalla kaksi. ESR-toiminnassa on myös mahdollista rahoittaa EAKR-tyyppistä toimintaa (max. 10 %) yleisasetuksen (1083/2006/EY) ja ESR-asetuksen (1081/2006 EY) mukaisesti silloin kun se on tarkoituksenmukaista ohjelman toteutuksen joustavoittamiseksi ja tuloksellisen toteutuksen varmistamiseksi.

2.1 Hankkeiden välttämättömät valintakriteerit

2.1.1 EAKR-toimenpideohjelma 2007–2013

EAKR-ohjelman seurantakomitea on hyväksynyt 3.12.2007 pidetyssä kokouksessa valintaperusteet käytettäviksi projektien hyväksymisessä Itä-Suomen EAKR-ohjelmassa 2007–2013. Kaikkien hankkeiden tulee täyttää seuraavat yleiset välttämättömät hankevalintakriteerit (1–4).

Hankkeen tulee olla:

- 1) ohjelman mukainen, myös maakunnallisia painopisteitä tukeva,
- 2) toteuttamiskelpoinen,
- 3) toteutustavaltaan taloudellinen ja kustannustehokas,
- 4) kestävän kehityksen periaatteiden mukainen

Hankkeiden valinnassa käytettävä pohjataulukko ja kriteeristö sekä tarkempaa tietoa hankkeiden valintaperusteista Itä-Suomen EAKR-ohjelmassa 2007–2013 on liitteessä 7.

2.1.2 Manner-Suomen ESR-ohjelma 2007–2013

Seurantakomitea on hyväksynyt 24.–25.5.2007 pidetyssä kokouksessa valintaperusteet käytettäviksi projektien hyväksymisessä rahoitettaviksi Manner-Suomen ESR-ohjelmasta 2007–2013. Kaikkien hankkeiden tulee täyttää seuraavat yleiset välttämättömät ehdot (1-3).

ESR-hanke:

- 1) hankkeen tulee sopia ESR-ohjelmaan ja johonkin haussa olevaan toimintalinjaan
- 2) hankkeen toteuttajaorganisaation on oltava tukikelpoinen ohjelmasta myönnettävään tukeen
- 3) hanke edistää vahvasti ainakin yhtä seuraavista ESR-ohjelman horisontaalisista painotuksista:
  - a. sukupuolten välinen tasa-arvo sekä miesten ja naisten yhtäläiset mahdollisuudet työelämässä
  - b. kansainvälisen, kansallisen, alueellisen ja/tai paikallisen tason kumppanuus sekä työmarkkinaosapuolen ja kansalaisjärjestöjen osallistuminen eri tasoilla
  - c. teknologiset ja sosiaaliset innovaatiot (sosiaaliset innovaatiot voivat liittyä esim. teknologiaan, kaupallistamiseen, organisaatioiden toimintaan tai sosiaalisiin käytäntöihin)
  - d. kestävä kehitys jonkin/joidenkin seuraavan ulottuvuuden osalta: sosiaalinen, taloudellinen, kulttuurinen ja ekologinen kestävä kehityksen ulottuvuus

Hankkeiden valinnassa käytettävä pohjataulukko ja kriteeristö sekä tarkempaa tietoa hankkeiden valintaperusteista Manner-Suomen ESR-ohjelmassa 2007–2013 on liitteessä 8.

2.2 Hankkeiden hakumenettely ja käsittelyajat

Vuonna 2008 siirryttiin jatkuvaan hakumenettelyyn ESR- ja EAKR-toimenpideohjelmassa. Hakemuksia käsitellään viisi kertaa vuodessa EAKR-ohjelman toimintalinjoilla 2 ja 3 sekä ESR-toimenpideohjelman toimintalinjoilla 1-4. Vuoden 2012 käsittelyajankohdat ovat 31.1., 30.3., 31.5., 28.9. ja 30.11. Yritystuissa (EAKR-toimintalinja 1) on jatkuva haku. Tekesin hankkeisiin (EAKR TL2) suunnattuja tukia voi hakea Tekesin julkisen tutkimuksen hakujen määräaikojen mukaisesti.

Toimintalinja 3:lla toteutettavan kokeiluosion eli eksperimentaation osalta järjestettiin erillinen itäsuomalainen hakukierros vuosina 2008–2009. Vuonna 2012 hakukierrosta ei järjestetä vaan eksperimentaatioon tulevat hankehakemukset otetaan käsittelyyn samoina käsittelynottoajankohtina kuin muutkin hankehakemukset.

3 Itä-Suomen alueellinen EAKR-toimenpideohjelma

Euroopan aluekehitysrahastosta rahoitettavan Itä-Suomen alueellisen toimenpideohjelman tavoitteena on yritysten kilpailukyyn kehittäminen, toimiva innovaatioympäristö sekä vetovoimainen elinympäristö. Kehittämisen ydinalueita ovat yritysten perustaminen ja nuoret yrittäjät, kansainvälistyminen, osaamisen tuotteistaminen, innovatiiviset toimintatavat, tuottavuus ja kilpailukyky sekä vahvojen yritysryppäiden teemallinen kehittäminen. EAKR-toimenpideohjelman toimet ja vaikuttavuus tulee kohdistua Pohjois-Savoon. Ohjelmaa toteutetaan neljällä toimintalinjalla, joista toimintalinja 4. on tekninen tuki.

3.1 Toimintalinja 1. Yritystoiminnan edistäminen

Toimintalinjan 1 toimenpiteitä ovat suoraan yrityksille myönnettävät tuet. Toimintalinjalla 1 tukea myöntävät ELY/ TEM:n hallinnonalan rahoittajat informoivat rahoituspäätöksistään sihteeristöä ja MYR:ää.

Yritysten kilpailukyky ja kasvu perustuvat innovatiivisuuteen. Tuen myöntämiskriteereinä painottuvat innovatiivisuus, tuottavuus, uusien yritysten perustaminen ja työllisyys.

Hankkeiden yleisten valintakriteerien lisäksi toimintalinjan hankevalinnoissa korostuvat hankkeet, jotka

- luovat edellytyksiä uusien yritysten syntymiselle
- luovat edellytyksiä yritysten kasvulle
- parantavat yritysten tuottavuutta ja kilpailukykyä
- lisäävät yritysten innovaatiotoimintaa ja innovaatioiden kaupallistamista yrityksissä
- edistävät yritysten pääsyä kansainvälisille markkinoille
- kehittävät yritysten edellytyksiä yrityspalvelujen hyödyntämisessä
- edistävät yritysten edellytyksiä yhteistyön ja verkostojen kehittämisessä
- parantavat työllisyyttä tai turvaavat työpaikkoja
- toteuttavat ohjelman horisontaalisia periaatteita

3.1.1 Painopisteet

Toimenpiteet kohdistuvat ensisijaisesti toimiviin kasvukykyisiin ja -haluisiin yrityksiin ja yritysryppäisiin. Lähtökohtana on yritysten kasvumahdollisuuksien turvaaminen ja kansainvälisen kilpailukyyn parantaminen.

Painopisteitä yritysten kehittämisessä ovat yritysten innovaatio- ja t&k-toiminnan vahvistaminen, tuotantoteknologian kehittäminen, yritysten kansainvälistymisen edistäminen sekä yritysverkostojen syntyminen ja vahvistaminen. Toimenpiteet kohdistuvat sekä yritysten em. tavoitteita edistävien investointien että kehittämishankkeiden tukemiseen. Toimialoittaisissa painotuksissa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan myös toimintalinjalla 2 esitetyt teemat, maakuntaohjelman uudet painotukset ja muut painotukset.

Yritystoiminnan vahvistamiseksi pidemmällä aikavälillä edistetään uusien yritysten perustamista erityisesti kasvualoilla. Erityistä huomiota kiinnitetään myös toimintansa alkuvaiheessa olevien yritysten tukemiseen, mm. rahoituksen järjestämisen kautta.

Ohjelmakauden 2007–2013 määrälliset tavoitteet Pohjois-Savossa toimintalinjalla 1 ovat seuraavat:

TOIMINTALINJA 1	Tavoite	Toteuma 2007-2011 joulukuu*	Toteuma (%)
Uudet työpaikat (kpl) yhteensä	4500	1666	37 %
miehet	2736	1224	45 %
naiset	1764	442	25 %
Uudet yritykset yhteensä (kpl)	648	56	9 %
miesyritykset	432	46	11 %
naisyrietykset	216	10	5 %
Yritysten T&K-hankkeet, (€)	18 115 000	1 790 761	10 %
Uudet T&K-työpaikat (htv)	180	46	26 %
Ympäristöpositiiviset hankkeet (€)	11 322 000	24 087 167	213 %
Tasa-arvoa edistävät hankkeet (€)	6 227 000	24 263 299	390 %

*Yrtti 2000 (vain yritystuet)

Toimintalinjan 1 tavoitteista ollaan huomattavasti jäljessä. Tähän on kaksi syytä. Ensimmäkin globaali lama on vähentänyt yritystukien kysyntää, mikä on entisestään vähentänyt suunniteltua sidonta-astetta. Kuitenkin taloustilanteen kohentuessa niin sidonta-aste kuin mahdollisuus ylittää tavoitteisiin paranevat. Toiseksi Tekes on päättänyt, että EAKR-ohjelmassa ei käytetä tukimuotona Tekes-yritysrahoitusta. Ohjelmasiikirjassa toimintalinja 1:lle esitetyt T&K-hanke- ja -työpaikkatavoitteet eivät näin ollen voi toteutua.

3.1.2 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain

Finnvera Oyj

Rahoitus kohdistuu sellaisiin yritysten ja yrittäjien hankkeisiin, jotka edistävät pk-yritysten kasvua, kansainvälistymistä, kilpailukykyä, yritysten tuottavuutta, uuden yritystoiminnan lisäämistä, yrittäjyyttä sisältäen myös naisyrittäjyyden sekä yritysten selviytymistä niiden murrosvaiheissa. Finnveran rahoitus kattaa hyvin myös palvelualan yritykset.

Finnveran rahoitukseen sisältyvä tuki on korko- tai provisiotukea seuraaviin rahoitustuotteisiin: investointi- ja käyttöpääomalaina, naisyrittäjälaina, pienlaina, ympäristölaina, yrittäjälaina ja Finnveran takaus.

Finnvera Oyj:n edellä mainittu ohjelmarahoitus jätetään reserviin Työ- ja elinkeinoministeriöön, joka siirtää sen suoraan Finnvera Oyj:lle. Vuodelle 2012 Finnvera Oyj:lle ei ohjata ohjelmarahoitusta lainkaan, vaan se myöntää rahoitusta aikaisemmilta vuosilta säästyneestä valtuudesta.

Vuonna 2010 Itä-Suomen maakuntien yhteistyöasiakirjoissa reserviin pääomasijoitustoimintaa varten jätetyt yhteensä 5 M€ ohjattiin Finnveralle kesän 2011 aikana. Ensimmäiset sijoitukset EAKR-varoista toteutetaan vuonna 2012. Ylimaakunnallisena hankkeena jatketaan EAKR-toimenpideohjelmasta irrotettavien varojen (5 M€) Aloituserahasto Vera Oy:n kautta oman pääoman ehtoista sijoitustoimintaa aloittaviin innovatiivisiin yrityksiin. Erityisesti huomioidaan aloittamisvaiheessa olevien, kasvuhakuisten sekä uusia kehittyviä aloja edustavien pk-yritysten kilpailukyvyn edistäminen. Maakuntakohtaiset osuudet vuoden 2010 kokonaissummasta (5 M€) on jaettu väkiluvun suhteessa ja näkyvät alla olevassa taulukossa.

EAKR + valtio, €

Etelä-Savo	1 214 846
Kainuu	651 794
Pohjois-Karjala	1 262 172
Pohjois-Savo	1 871 188
YHTEENSÄ	5 000 000

EAKR-pääomasijoitustoiminta on järjestetty Finnvera Oyj:n tytäryhtiö Aloituserahasto Vera Oy:n kautta. Rahaston varoja sijoitetaan ensisijaisesti kehityksen alkuvaiheessa oleviin pieniin kasvuhakuisiin teknologiayrityksiin sekä teknologiaintensiivisiin tai innovatiivisiin palveluyrityksiin. TEM:n ja Aloituserahasto Vera Oy:n välinen menettely mahdollistaa, että pääomasijoitusrahat voivat kiertää Itä-Suomen alueella vähintään kaksi kertaa eli arviolta noin 10–15 vuotta.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen yritystuet

- yrityksen kehittämisavustus ja
- energiatuki uusiutuvien energialähteiden käyttöön

Yrityksen kehittämisavustus

Yrityksen kehittämisavustusta myönnetään lähinnä pienille ja keskisuurille yrityksille pitkän aikavälin kilpailukykyä parantaviin hankkeisiin silloin, kun yritys aloittaa toimintansa, laajentaa tai kehittää sitä. Yrityksen kasvun, kansainvälistymisen sekä verkostoitumisen tukeminen ovat keskeisiä tavoitteita.

Tuettavan hankkeen tulee olla yrityksen toiminnan kehittämisen kannalta merkittävä ja avustuksella tulee olla merkittävä vaikutus hankkeen toteuttamiseen.

Aineellisten investointien tukemista koskevat linjaukset

Aineellisiin investointeihin liittyvä tuki kohdistetaan hankkeisiin, joilla seutukunnan elinkeinorakenne monipuolistuu tai vahvistuu tai joissa on toimintaympäristön tai rakennemuutoksen aiheuttamaa kehittämistarvetta.

Tukea myönnettäessä etusijalla ovat hankkeet, joiden arvioidaan lisäävän hakijayrityksen työpaikkojen määrällistä kasvua laadulliseen ja osaamiseen liittyvän kehityksen ohella. Kun tukea myönnetään tuottavuutta ja kilpailukykyä parantaviin hankkeisiin, tuen suuntauksen painopiste on uudessa teknologiassa, uusissa tuotantomenetelmissä tai uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämisessä ja käyttöönotossa. Korvausinvestointeja ei tueta.

Tukea myönnettäessä kiinnitetään huomiota kilpailuolosuhteisiin välttäen markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia. Erityisesti alhaisen jalostusarvon toimialoilla ja hankkeissa tuen myöntämiseen suhtaudutaan pidättyvästi. Investointitukea saavien yritysten tuotteiden tai palvelujen edellytetään siten olevan kansainvälisesti kilpailukykyisiä.

Kilpailuolosuhteista johtuen henkilökohtaisia palveluja tuottavien yritysten sekä urakointi-, asennus- ja rakennustoimintaa harjoittavien yritysten investointien tukemiseen suhtaudutaan pidättyvästi. Poikkeuksena voivat olla sellaiset palvelut, jotka ovat elinkeinorakenteen kehittämisen kannalta tärkeitä.

Matkailuhankkeiden tukemisessa maakunnallisen strategian mukaisesti kehittämisen kohteina ovat matkailukeskukset ja merkittävimmät matkailukeskittymät. Ensisijaisesti tuetaan alueen vetovoimaa lisääviä hankkeita ja uusien, myös kansainvälistä kysyntää luovien ohjelmalvelujen kehittymistä.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta rahoitettavat hankkeet

Maaseudun kehittämistuen rahoitusjärjestelmän piiriin kuuluu mikroyritysten, alle 10 henkilöä työllistävien yritysten hankkeita muualla kuin Kuopion, Iisalmen ja Varkauden keskeisellä kaupunkialueella. Lisäksi pienet ja keskisuuret elintarvikkeiden ensiasteen jalostusyrietykset ovat maaseuturahoituksen piirissä koko maakunnan alueella.

Myös toimintaryhmät voivat jatkossa rahoittaa mikroyrityksiä. Toimintaryhmien vastuulla tulevat olemaan pääsääntöisesti alkavat ja pienet yritykset erityisesti kädentaito-, matkailu- ja palvelualalla.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mikroyritystuet on sovitettu yhteen EAKR-yritystukien kanssa ELY-keskuksen yritysrahoitusryhmässä.

Energiatuki

Energiatukea suunnataan ensisijassa uusiutuvien energialähteiden käyttöä lisääviin pk-yritysten investointeihin, joita ovat mm. yrityskäytössä olevien kiinteistöjen pääasiassa puupolttoaineita käyttävät lämpökeskukset sekä puupolttoaineiden ja kierrätyspolttoaineiden tuotantokalusto.

3.1.3 Tuensaajat ja rahoituksen kohdentuminen toimintalinjalla 1 vuonna 2012

Toimintalinjan 1 tuensaajat:

- Uudet ja toiminnan alkuvaiheessa olevat pk-yritykset
- Kasvukykyiset ja aktiivisesti toimintaansa kehittävät pk-yritykset
- Toiminnan murrosvaiheessa olevat yritykset (mm. sukupolven vaihdostilanne)
- Suuret yritykset silloin, kun kyseessä on yrityksen kannalta merkittävä investointi uuteen toimintayksikköön, liiketoiminta-alueeseen, tuotteen, palveluun tai teknologiaan, hanke on erityisen tärkeä alueen työllisyyden kannalta, ja hankkeella merkittävä vaikutus pk-yritysten toimintaedellytysten parantamiseen siten, että ko. hanke lisää teknologian siirtoa pk-yrityksille, yhteistoimintaa pk-yritysten kanssa tai alihankintaa pk-yrityksistä.

Taulukko 1. Indikaatiivinen rahoituskehys toimintalinjalla 1 vuonna 2012

TOIMINTALINJA 1	EAKR, €	Valtio, €	Yksityinen, €	Yhteensä, €
ELY/TEM	7 076 737	5 106 004	34 078 091	46 260 832
Ohjelmareservi (Finnvera Oyj)	0	0	0	0
Yhteensä	7 076 737	5 106 004	34 078 091	46 260 832

3.2 Toimintalinja 2. Innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistäminen sekä osaamisrakenteiden vahvistaminen

Toimintalinjan toimenpiteillä kehitetään alueelle kansainvälisesti kilpailukykyinen yritysten tutkimus- ja innovaatioympäristö. Lisäksi vahvistetaan oppilaitosten (yliopistot ja korkeakoulut, ammattikorkeakoulut ja toisen asteen oppilaitokset), tutkimuslaitosten ja osaamiskeskittymien edellytyksiä ja roolia tutkimus- ja tuotekehitysrahoituksen ja teknologiaohjelmien hyödyntäjinä sekä tiedon välittäjinä ja soveltajina. Samoin toimenpiteillä kehitetään yrityspalveluorganisaatioita, jotta ne voivat paremmin tukea kasvuyritysten osaamisen kehittämistä ja edistää yritysverkostojen syntymistä. Innovaatio- ja osaamisrakenteiden avulla alueelle syntyy kasautuvaa osaamista. Toimijoiden yhteisissä prosesseissa luodaan uusia kehittämiss-konsepteja ja toimintamalleja.

- Hankkeiden yleisten valintakriteerien lisäksi toimintalinjan hankevalinnoissa korostuvat hankkeet, jotka
- vaikuttavat alueen kilpailukykyyn ja työllisyyteen
  - parantavat alueen innovaatioympäristöjä ja -kapasiteettiä
  - synnyttävät ja hyödyntävät teknologisia ja sosiaalisia innovaatioita
  - edistävät osaamiseen liittyvän uuden liiketoiminnan syntymistä
  - lisäävät verkostoitumista ja yhteistyötä
  - ovat yhteydessä alueen määrittelemiin strategisiin painotuksiin
  - toteuttavat ohjelman horisontaalisia teemoja

3.2.1 Teemat ja muut painotukset

Toimintalinja 2:n painotukset Pohjois-Savossa ohjelmakaudella 2007–2013 ovat tutkimus- ja innovaatioympäristön vahvistaminen ja verkostoitumisen edistäminen.

Maakunnan yhteistyöryhmä valitsi vuosiksi 2007–2010 neljä kehittämisteemaa. Valitut teemat olivat energia- ja ympäristöteknologia, teknologiateollisuuden uudet suunnittelu- ja tuotantomenetelmät, mittaus- ja sensoriteknikka sekä hyvinvointialan yritysten tuotteiden ja palveluiden kaupallistaminen sekä liiketoiminnan kehittäminen. Vuoden 2010 lopussa Maakunnan yhteistyöryhmä päätti jatkaa valittuja kehittämisteemoja ohjelmakauden loppuun asti muutoksella, että energia- ja ympäristöteknologiateemassa keskitytään painottamaan energia-asioita. Tavoitteena on, että teemojen mukaisiin hankkeisiin kohdennetaan vuosina 2011–2015 vähintään 75 % toimintalinjan rahoituksesta. Myös EAKR-toimenpideohjelman muiden toimintalinjojen sekä ESR-toimenpideohjelman toimenpiteillä toteutetaan soveltuvin osin valittuja teemoja.

Lisäksi tavoitteena on, että 25 % EAKR-toimenpideohjelman toimintalinjan kaksi rahoituksesta ohjataan Pohjois-Savon maakuntaohjelmaa ja Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelmata tukeviin muihin painotuksiin. Nämä muut painotukset ovat:

- metsäteollisuuden älykkäät prosessit: automaatio, elinkaarihallinta, prosessien tehokkuus ja vähäpäästöisyys (vahvistettavat alat): puuteknikka ja puukomponentit sekä suunnittelujärjestelmät
- elintarvike: elintarviketeknologia, ravitsemusosaaminen, terveelliset elintarvikkeet, karjanjalostus, kalan geneettinen jalostus ja kalanviljelyteknologia
- kaivannaistoiminta: maaperätutkimus, malminetsintä
- vapaa-aika ja matkailu: verkosto-osaaminen ja matkailupalvelutoiminta (Tahko-Kuopio-Leppävirta-Tervo)

Teemojen toteutuminen

Elokuun 2011 loppuun mennessä EAKR-ohjelman toimintalinjalle 2 hyväksytyjen hankkeiden rahoituksesta 85 % on ollut teemojen mukaisia. Kaikista EAKR-ohjelman toimintalinjoille 1-3 rahoitettaviksi hyväksytyistä hankkeista, lukuun ottamatta Finnveran tukia, 59 prosenttia on kuulunut teemoihin. ESR-ohjelmaan hyväksytyjen hankkeiden rahoituksesta 19 prosenttia on ollut teemojen mukaisia.

Ohjelmakauden 2007–2013 määrälliset tavoitteet Pohjois-Savossa toimintalinjalla 2 ovat seuraavat:

TOIMINTALINJA 2	Tavoite	Toteuma 2007-2011 joulukuu	Toteuma (%)
Uudet työpaikat (htv) yhteensä	266	229	86 %
miehet	152	119	78 %
naiset	114	110	96 %
Uudet yritykset yhteensä (kpl)	76	23	30 %
miesyritykset	38	18	47 %
naisyrietykset	38	5	13 %
T&K-hankkeet (€)	24 620 000	50 094 414	203 %
Uudet T&K-työpaikat (htv)	114	121	106 %
Ympäristöpositiiviset hankkeet (€)	6 259 000	41 599 304	665 %
Tasa-arvoa edistävät hankkeet (€)	6 259 000	27 443 549	438 %

3.2.2 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain

Rahoitusta suunnataan maakunnan keskeisille painopistealoille toimenpiteisiin, jotka palvelevat elinkeinoelämää sekä ensisijaisesti valittujen teemojen mukaisiin hankkeisiin. Toimintalinjalla pyritään edistämään alueellisten ja kansallisten osaamis- ja innovaatiostrategioiden ja -ohjelmien toteutusta. Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman rahoitusta on yhteen sovitettu toimintalinja 2:n kohdalla ELY-keskuksen maaseuturyhmässä, jossa mm. Pohjois-Savon liitolla on edustus. Lisäksi ELY-keskuksen maaseutu- ja energia-yksikön edustaja on maakunnan yhteistyöryhmän jäsen. Vuonna 2012 yhteensovittu tapahtuu maakunnan yhteistyöryhmän ja sen sihteeristön lisäksi myös ELY-keskuksen maaseuturyhmässä.

Pohjois-Savon liitto / TEM

- Tuetaan strategisesti keskeisiä ja teemoihin liittyviä selvitys- ja kehittämishankkeita.
- Vahvistetaan ja kehitetään yritysverkostojen syntyä ja kansainvälistymistä.
- Parannetaan yritysten toiminta- ja innovaatioympäristöjä sekä vahvistetaan kansainvälisten yritysten edellytyksiä sijoittua alueelle.
- Tuetaan osaamiskeskusohjelmien kärkihankkeita sekä valittujen teemojen mukaisia hankkeita maakunnan osaamiskeskitymissä.
- Myönnetään investointitukea ensisijaisesti teemoihin liittyvien innovaatioympäristöjen rakentamiseen.
- Varaudutaan alueellistamishankkeiden vaatimiin investointeihin.

Hanketyyppi (Laki eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta (n:o 1652/2009) 7§ kohta 1 ja 2):

Kehittämishanke (kehittäminen, koneet ja laitteet)
Investointihanke (toimitilat, koneet ja laitteet) Ns. perusrakenteen investointituki, jossa kansallinen rahoitusosuus tulee kokonaisuudessaan kunnilta.

Tuensaajat:

Yrityspalveluorganisaatiot, kunnat ja kuntayhtymät, koulutus-, tutkimus- ja kehittämissuunnitelmat, yhdistykset

Pohjois-Savon liitto / OKM

- Tuetaan korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sekä toisen asteen oppilaitosten rakenteellista kehittämistä, verkottumista työelämän kanssa ja laboratorioiden yhteiskäyttöä maakunnan painopistealoilla.
- Tuetaan maakunnan painopisteiden mukaisia investointeja, joilla vahvistetaan alueen koulutus- ja tutkimuslaitosten osaamiskeskityksiä ja edistetään niiden kansainvälistymistä.
- Tuetaan toisen asteen koulutuksen mikro- ja pk-yritystoimintaa palvelevien oppimisympäristöjen rakentamista ja yrityksiä palvelevan soveltavan tutkimuksen edistämistä maakunnan painopistealoilla.
- Tuetaan alueelle sijoitettavia uusia toimintoja, jotka kytkeytyvät maakunnan painopistealoihin.

Hanketyyppi (Laki eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta (n:o 1652/2009) 7§ kohta 3):

Investointihanke (toimitilat, koneet ja laitteet)
Kehittämishanke (mainittujen painotusten mukaisesti)

Tuensaajat:

Koulutus- ja tutkimusorganisaatiot, kunnat ja kuntayhtymät

ELY / TEM, Tekes-rahoitus

- Rahoitetaan yrityslähtöisiä kansainväliseen kilpailukykyyn tähtääviä tutkimus-, innovaatio- ja kehityshankkeita yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa.
- Rahoitetaan alueen tarpeita palvelevaa tutkimusta ja nostetaan tutkimuksen ja sen puitteiden tasoa, jotta tutkimusryhmät kykenevät jatkossa saamaan kansallista ja kansainvälistä teknologia-, yritys- ja tiederahoitusta.
- Kehitetään yritysten ja tutkimuslaitosten tarvitsemaa tutkimusinfraa ja palvelutarjontaa maakunnan tarpeisiin sekä muualta tulevien tutkimusryhmien ja yritysten houkuttelemiseksi.
- Kehitetään teknologiansiirtoa ja tutkijavaihtoa.
- Vahvistetaan tutkimuksen kaupallistamista ja liiketoimintaosaamisen kehittämistä maakunnan painopistealoilla.
- Tuetaan julkisten tutkimus- yms. organisaatioiden tutkimus- ja innovaatiohankkeita, joiden tavoitteena on kehittää tai testata yrityksille mahdollisia teknologisia kehityspolkuja tai luoda perustaa yhteisille teknologisille alustoille.

Hanketyyppi:

Kehittämishanke (kehittäminen)
Investointihanke (koneet ja laitteet)

Tuensaajat:

Koulutus-, tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot

ELY / TEM

Vahvistetaan yritystoiminnan toimintaedellytyksiä

- rahoittamalla yritysten neuvonta-, mittaus- ja testaus- tms. yrityspalveluorganisaatioita
- rahoittamalla hankkeita, joissa kunta tai kuntaomisteinen kiinteistöyhtiö rakentaa toimitiloja pienille tai keskiuurille yrityksille. Rahoitusta suunnataan pääasiassa toimintalinjalla 1 määriteltyjen yritysten investointien tukemista koskevien linjausten mukaisesti
- rahoittamalla rakennemuutosalueiden yritystoiminnan aktivointihankkeita

Hanketyyppi:

Investointihanke (toimitilat)
Kehittämishanke (yrityspalveluhankkeet)

Tuensaajat:

Yrityspalveluorganisaatiot, kunnat ja kuntayhtymät

3.2.3 Rahoituksen kohdentuminen toimintalinjalla 2 vuonna 2012

Taulukko 2. Rahoituksen kohdentuminen toimintalinjalla 2 vuonna 2012

TOIMINTALINJA 2	EAKR, €	Valtio, €	Kunta, €	Yksityinen	Yhteensä, €
ELY/ TEM + Tekes	2 250 000	3 773 000	1 372 000	800 000	8 195 000
Pohjois-Savon liitto/ TEM	0	0	0	0	0
Pohjois-Savon liitto/ OKM	975 000	1 200 000	741 000	0	2 916 000
Ohjelmareservi	0	0	0	0	0
Yhteensä	3 225 000	4 973 000	2 113 000	800 000	11 111 000

3.3 Toimintalinja 3. Alueiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantaminen

Itä-Suomen toimenpideohjelmassa alueiden saavutettavuutta voidaan tukea liikenneväyliin ja logistisiin järjestelmiin liittyvillä toimenpiteillä, jos maakunnat näkevät ne erityisen tärkeiksi alueellisen kehityksen kannalta.

Tavoitteena on luoda Itä-Suomesta vetovoimainen alue, jossa taloudellinen toiminta ja luonnon- ja kulttuuriympäristön hoito sovitetaan yhteen. Ympäristön hoitoon liittyviä hankkeita voidaan tukea silloin, kun toimenpiteet edesauttavat uusien yritysten sijoittumista Itä-Suomeen tai toimenpiteet tukevat olemassa olevien yritysten kasvua

Uusiutuvien energialähteiden käyttöä lisätään edistämällä erilaisia raaka-aineen saantiin ja markkinoille pääsyyn liittyviä selvityshankkeita ja panostamalla menetelmänkehitykseen. Ohjelmasta rahoitetaan erityisesti yhteistyö-, verkosto- ja public-private-hankkeita sekä kunnallisiin järjestelmiin ja palveluihin liittyviä selvityshankkeita.

Palvelujärjestelmiä kehitetään mm. tietoyhteiskunnan keinoin luomalla uusia palvelusisältöjä ja palvelujen järjestämis-, tuottamis- ja jakelutapoja sekä edistämällä niiden käyttöön ottamista. Hankkeiden tulee vastata Itä-Suomelle tyypillisten saavutettavuusongelmien tai väestön ikääntymisen haasteisiin. Ne voivat toimia pilotteina ja niiden avulla voidaan ottaa käyttöön uusia menetelmiä Itä-Suomessa.

Hankkeiden yleisten valintakriteereiden lisäksi toimintalinjan hankevalinnoissa korostuvat hankkeet, jotka

- parantavat alueen saavutettavuutta ja logististen järjestelmien toimivuutta,
- parantavat alueen vetovoimaisuutta yritysten, työntekijöiden ja matkailijoiden näkökulmasta,
- parantavat elinympäristön laatua,
- parantavat palvelujen sisältöä, laatua, tehokkuutta, saatavuutta sekä yhteistyötä kuntien ja muiden palveluntuottajien kesken, lisäksi kokeilutoiminnan tulosten tulee olla laajennettavia ja monistettavia (kokeiluosio),
- vahvistavat muutoin yritystoiminnan toimintaympäristöä.

3.3.1 Painopisteet

Toimintalinja 3:n painotukset Pohjois-Savossa ohjelmakaudella 2007–2013 on saavutettavuuden parantaminen ja alueen vetovoimaisuuden lisääminen kohdentamalla rahoitusta erityisesti liikennehankkeisiin (tie- ja ratahankkeet) sekä ympäristöhankkeisiin. Toimintalinjan rahoitusta suunnataan mahdollisuuksien mukaan toimintalinja 2:n mukaisiin teemoihin.

Ohjelmakauden 2007–2013 määrälliset tavoitteet Pohjois-Savossa toimintalinjalla 3 ovat seuraavat:

TOIMINTALINJA 3	Tavoite	Toteuma 2007-2011 elokuu	Toteuma (%)
Uudet työpaikat (htv) yhteensä	11	23	209 %
miehet	7	21	300 %
naiset	4	2	50 %
Uudet yritykset yhteensä (kpl)	7	0	0 %
miesyritykset	3,6	0	0 %
naisyriykset	3,6	0	0 %
Hyvinvointipalveluhankkeet (€)	2 881 754	600 000	21 %
Alueen vetovoimahankkeet (€)	3 602 193	n/a	n/a
Ympäristöpositiiviset hankkeet (€)	12 607 676	12 662 031	100 %
Tasa-arvoa edistävät hankkeet (€)	1 801 097	2 069 900	115 %

3.3.2 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain

Saavutettavuutta ja alueen vetovoimaisuutta yritysten, työntekijöiden ja matkailijoiden näkökulmasta lisäävillä hankkeilla tulee olla välitön kytkentä elinkeinotoimintaan.

Pohjois-Savon liitto / TEM

- Rahoitetaan matkailuun ja muuhun elinkeinotoimintaan liittyviä julkisia investointeja.
- Rahoitetaan uusiutuvien energianlähteiden käytön lisäämiseen liittyviä selvityksiä sekä alan menettämänkehitystä.
- Rahoitetaan sekä maakunnallisia että Itä-Suomi-yhteistyönä toteutettavia kokeilutoimenpiteitä (nk. eksperimentaatio) sekä niihin mahdollisesti kytkeytyviä investointeja. Kokeilutoimenpiteillä tarkoitetaan niitä toimia, jotka kohdistuvat innovatiivisten ratkaisujen hakemiseen palvelujärjestelmien kehittämiseksi. Toimenpiteillä pyritään löytämään kustannustehokkaita tapoja taata riittävien ja tasokkaiden palvelujen saatavuus asuinpaikasta, iästä tai muista tekijöistä riippumatta.

Hanketyyppi:

Kehittämishanke (kehittäminen ja investoinnit)
Investointihanke. Ns. perusrakenteen investointituki, jossa kansallinen julkinen rahoitusosuus tulee kokonaisuudessaan kunnilta.

Tuensaajat:

Kunnat ja kuntayhtymät, kehittämisorganisaatiot (investoinnit ja kehittäminen)
Kokeilutoimenpiteissä edellisten lisäksi osuuskunnat, säätiöt ja yhdistykset

ELY / TEM

Tuettava toiminta edistää suoraan tai välillisesti uusien työpaikkojen syntymistä siten, että investointien avulla saavutetaan vetovoimainen toimintaympäristö yrityksille ja hyvä elinympäristö asukkaille.

Rahoitetaan

- Työllisyyttä ja yritystoimintaa edistävien uusien toimintamallien kehittämiseen liittyviä investointeja
- Matkailuelinkeinoa ja alueen vetovoimaisuutta tukevat hankkeet
- Muut uusien työpaikkojen syntymistä edistävät investointihankkeet

Hanketyyppi:

Investointihanke (toimitilat, infra)

Tuensaajat:

Kunnat ja kuntayhtymät, säätiöt ja yhteisöt

ELY/ MMM, YM

Kaikilla ohjelmasta rahoitettavilla ympäristöhankkeilla tulee olla selkeä elinkeinokytkentä.

- Edistetään vesistöjen kunnostusta ja vesihuoltoa
  - vesienhoidon järjestämiseen liittyvät toimenpiteet kuten vesistöjen kunnostushankkeet
  - vesihuoltohankkeet
- Kehitetään ja luodaan edellytyksiä luonto- ja kulttuurimatkailulle.
  - Natura-alueisiin liittyvän palveluvarustuksen parantaminen
  - matkailua ja virkistystä parantavan infrastruktuurin parantaminen

- Säilytetään ja kunnostetaan luonnon- ja kulttuuriperinnön kannalta arvokkaita rakennuksia ja ympäristöjä.
  - tuetaan ensisijaisesti alueiden vetovoimaisuutta palvelevia kunnostushankkeita sekä kulttuurikohteita ja niihin liittyviä palveluja, mikäli ne liittyvät suoraan elinkeinotoimintoihin esim. matkailuun
- Tehdään selvityksiä ja suunnitelmia, joilla kehitetään menetelmiä ja uusia teknologioita, joilla voidaan
  - vähentää jätteiden haitallisuutta ja määrää, lisätä jätteiden uudelleenkäyttöä ja kierrätystä, sekä edistää turvallista loppukäsittelyä,
  - tehostaa jätevesien käsittelyä,
  - edistää vesivarojen kestäväää käyttöä,
  - parantaa riskien hallintaa.
- Tehdään selvityksiä ja suunnitelmia, jotka parantavat ympäristön laatua sekä alueen vetovoimaisuutta yritysten, työntekijöiden ja matkailijoiden näkökulmasta.

Hanketyyppi:

Kehittämishanke (kehittäminen)
Investointihanke (infra)

Tuensaajat:

Kunnat ja kuntayhtymät, kehittämisorganisaatiot, osuuskunnat, säätiöt ja yhdistykset

Liikennevirasto / LVM

LVM:n hallinnonalan rahoitus ohjelmakaudella 2007–2013 kohdistetaan Liikennevirastolle. Toimenpiteillä tuetaan koko liikennejärjestelmän kehittämistä ja niillä on konkreettinen kytkentä elinkeinoelämän hankkeisiin ja elinkeinoelämän sijoittumiseen. Toimenpiteillä luodaan alueen elinkeinoelämälle kestäväää ja pysyvää kilpailuetua. Toimenpiteet kohdistuvat maakunnan saavutettavuuden parantamiseen, teollisuuden logistiikka- ja kuljetuskustannusten alentamiseen, elinkeinoelämän sijoittumisen edellyttämän maankäytön kehityksen tukemiseen sekä matkailuelinkeinon toimintaympäristön kehittämiseen.

Vuosien 2011-2012 keskeinen tiehanke on Pienen Neulamäen liittymäjärjestely.

Savon radan nopeustason nostoon on vuosina 2008–2010 kohdennettu yhteensä 6,7 miljoonaa euroa (EAKR-osuus + kansall. vastinraha). Vuoden 2011 MYAK:ssa ratahankkeisiin kohdennetaan lisäresursseja 3,5 miljoonaa euroa.

Hanketyyppi:

Investointihanke

Tuensaajat:

Liikennevirasto

3.3.3 Rahoituksen kohdentuminen toimintalinjalla 3 vuonna 2012

Taulukko 3. Rahoituksen kohdentuminen toimintalinjalla 3 vuonna 2012

TOIMINTALINJA 3	EAKR, €	Valtio, €	Kunta, €	Yksityinen, €	Yhteensä, €
Pohjois-Savon liitto/ TEM	0	0	0	0	0
Pohjois-Savon liitto/ STM	0	0	0	0	0
ELY/ TEM	0	0	0	0	0
Liikennevirasto, tiet /LVM	0	0	0	0	0
Liikennevirasto, radat /LVM	0	0	0	0	0
ELY/ YM, MMM	653 237	0	387 000	0	1 040 237
Ohjelmareservi	0	0	0	0	0
Yhteensä	653 237		387 000	0	1 040 237

4. Manner-Suomen ESR-toimenpideohjelma, Itä-Suomen osio, Pohjois-Savo

ESR -toimenpideohjelmalla tuetaan Lissabonin strategian ja EU:n työllisyysstrategian sekä yhteisön sosiaalista osallisuutta koskevien tavoitteiden sekä näitä koskevien kansallisten toimenpideohjelmien toteuttamista. Ohjelman tavoitteena on keskittyä tärkeimpiin työvoima-, koulutus- ja elinkeinopolitiikan haasteisiin siten, että ESR-toimenpiteet täydentävät ja tuovat aitoa lisäarvoa kansalliseen toimintaan.

ESR -toimenpideohjelmassa on viisi toimintalinjaa. ESR -toiminnan painopisteet ovat työorganisaatioiden, työssä olevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen, työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen, työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis- ja palvelujärjestelmien kehittäminen ja jäsenvaltioiden ja alueiden välinen yhteistyö ESR -toiminnassa. Toimintalinja viisi on tekninen tuki. Toimintalinjojen toteutuksessa voidaan osallistua Manner-Suomen ESR -ohjelman valtakunnallisiin kehittämishankkeisiin.

ESR -toimenpideohjelmalla tuetaan yhteistyöasiakirjan luvussa 3.2 määriteltyjä teemoja.

Manner-Suomen ESR -ohjelman seurantakomiteassa on todettu, että Manner-Suomen ESR -ohjelman varoja käytetään tehostetusti täydentämään kansallisin varoin rahoitettuja toimenpiteitä työttömyysongelmien helpottamiseksi ja työllisyyden edistämiseksi. Seurantakomitean hyväksymiä hankevalintakriteerejä sovellettaessa suunnataan toimia alueellisten työttömyysongelmien ennaltaehkäisyyn ja hoitoon.

Vuoden 2012 talousarvion varojen käytössä tulee huomioida myös seuraavat periaatteet:

1. Valtioneuvosto on 1.2.2007 päättänyt Manner-Suomen ESR-määrärahojen hallinnonaloittaisesta jakautumisesta vuosittain 2007 – 2013. ESR –resurssien painotusten muutoksista johtuen ohjelmakauden tässä vaiheessa ja aluehallinnon uudistuksen tapahduttua nämä jakaumat eivät ole enää ajankohtaisia ja niistä voidaan perustellen ELY-keskuksittain poiketa.
2. Talousarvion varoja suunnattaessa voidaan painottaa ohjelman toimintalinjoja ohjelma-asiakirjassa annetuista prosentiosuuksista poikkeavalla tavalla siten, että varoja suunnataan niiden ohjelman toimintalinjojen toteutukseen, joilla katsotaan olevan suurimmat välittömät vaikutukset työllisyyteen.
3. Valtioneuvoston vuosien 2011 – 2014 kehyspäätöksen mukaisesti rakennerahasto-ohjelmien rahoitusta suunnataan suhdannetilanteen edellyttämällä tavalla mahdollisimman nopeasti yrittäjyyttä, uutta liiketoimintaa ja uusia työpaikkoja luoviin toimenpiteisiin sekä työllisyys- ja koulutustoimenpiteisiin.

Pohjois-Savon alueellinen rahoitussuunnitelma poikkeaa valtioneuvoston vuonna 2007 vahvistamasta hallinnonalojen rahoitusosuuksista. TEM hallinnonalalle varattu maakuntaliiton rahoitusosuus siirretään OKM hallinnonalan rahoitusosuuteen, jotta Pohjois-Savon ELY-keskus voi suunnata ESR –varoja tehokkaammin nopeasti yrittäjyyttä, uutta liiketoimintaa ja uusia työpaikkoja luoviin toimenpiteisiin. Vuosien 2012 ja 2013 hallinnonalojen rahoitusosuudet ovat seuraavat: TEM hallinnonala 58 %, OKM hallinnonala 42 %.

Pohjois-Savossa sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan hankepäätösten valmistelussa hyödynnetään ko. hallinnonalan asiantuntemusta.

Pohjois-Savon ELY-keskus hoitaa kulttuuripolitiikan tehtäviä laajennetulla toiminta-alueella, missä hyödynnetään kolmessa maakunnassa toimimisen synergiaetuja ja verkostomaista toimintatapaa.

4.1 Toimintalinja 1. Työorganisaatioiden, työssä olevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen

4.1.1 Toimintalinjan tavoitteet ja painopisteet

Toimintalinjan tavoitteena on luoda kehityskykyisiä, jaksavia ja muuntuvia työorganisaatioita ja yritystoimintaa sekä turvata työllisyys ja osaamisen kehittäminen koko Itä-Suomessa huomioiden harvan asutuksen aiheuttamat ongelmat.

Painopisteet

- yrittäjyyden edistäminen, alkavien yritysten tukeminen ja erityisryhmien yrittäjyyden tukeminen (muutos: tämä painopiste on muutettu ensimmäiseksi)
- työyhteisöjen joustavuuden ja muutosvalmiuden lisääminen; monimuotoistuvat työyhteisöt sekä työhyvinvoinnin turvaaminen
- pk-yritysten johdon ja henkilöstön osaamisen vahvistaminen sekä tuottavuuden ja innovatiivisuuden kehittäminen yrityksissä

Toimenpiteillä vahvistetaan pk-yritysten kasvumahdollisuuksia ja kansainvälistymisvalmiuksia ja tuetaan uuden yrittäjyyden ja yritystoiminnan syntymistä. Toimia suunnataan teemakohtaisesti mahdollisuuksien mukaan erityisesti sellaisille toimialoille ja henkilöryhmille, joilla toimintaympäristön ja rakennemuutoksen aiheuttama kehittämis- ja muutostarve on suurin. Toimia kohdennetaan erityisesti muutoksen hallintaan ja ennakkointiin liittyvään toimintaan, jolla kehitetään työorganisaatioiden toimivuutta ja laatua, osaamista, työhyvinvointia ja työssä jaksamista sekä innovatiivisuutta.

4.1.2 Kohderyhmät

- yrittäjät ja yrittäjäksi aikovat, erityisesti naisyrittäjät
- yritystä perustavat työttömät tai työttömyysuhan alaiset, lomautetut
- toisen asteen ja korkeakoulujen opiskelijat yrittäjyys Hankkeissa
- työorganisaatioiden ja yritysten henkilöstö ja johto
- koulutus-, tutkimus- ja työvoimapalvelujen henkilöstö
- kehittäjäorganisaatioiden henkilöstö

4.1.3 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain

Pohjois-Savon ELY-keskus / TEM

Alkavien ja nuorten yritysten kehittäminen

- Alkavien yritysten liiketoimintaosaamisen vahvistaminen valmennusohjelmien, konsultoinnin ja neuvontapalvelujen avulla
- Tuetaan uudenlaista yrittäjyyttä, tuetaan starttiyrittäjyyttä starttirahalla, aloittavien yrittäjien liiketoimintaosaamisen kehittämistä ja jatko-ohjauksen ja -neuvonnan järjestämistä
- Tuetaan työllisyyden kannalta tärkeiden sukupolven/omistajavaihdosten onnistumista

Yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen

- Yritysten johto- ja avainhenkilöiden liiketoimintaosaamisen ja johtamisvalmiuksien kehittäminen
- Yritysten kansainvälistymishankkeet
- Uudet liiketoimintamallit ja –palveluprosessit, liiketoiminnan tuottavuutta kohottavat toimenpiteet

Työorganisaatioiden, työssä olevan työvoiman kehittäminen

- Tuetaan ennakoivaa, työorganisaatiolähtöistä ja työelämän muutoksiin vastaavaa, työpaikalla tapahtuvaa oppimista edistäviä toimia, joissa otetaan huomioon eri henkilöstöryhmät
- Tuetaan toimia, jotka kehittävät työorganisaatioiden laatua ja toimivuutta sekä henkilöstön ammatillista osaamista, työhyvinvointia ja työssä jaksamista
- Yritysten yhteistyöverkostojen ja toimintoketjujen rakentaminen ja kehittäminen
- Yritysten sähköisen liiketoiminnan ja tieto- ja viestintäteknologian kehittäminen

Pohjois-Savon ELY-keskus / OKM

- Edistetään työpaikalla tapahtuvaa oppimista
- Tuetaan T&K –toiminnan ja logistiikan johtamisen kehittämistä.
- Edistetään liiketoimintaosaamisen kehittämistä tukemalla erityisesti kansainvälistymisen, verkostotoiminnan ja logistiikan osaamista.
- Tuetaan koulutusjärjestelmän ja yritysten välistä yhteistyötä yrittäjyysopintojen ja myönteisen yrittäjyysasenteen luomiseksi.
- Tuetaan luovan talouden potentiaalin hyödyntämistä yrittäjyydessä ja liiketoiminnassa.

- Kehitetään yhteistyössä työelämän, kolmannen sektorin ja sivistystoimen toimijoiden kanssa työhyvinvointia edistäviä toimintamuotoja.
- Tuetaan monikulttuuristen työ- ja opiskelu ympäristöjen kehittämistä.

Pohjois-Savon ELY-keskus / STM

- Tuetaan sosiaali- ja terveydenhuollon monimuotoistuvien työyhteisöjen joustavuuteen, muutosvalmiuteen, tasa-arvoon ja työssä jaksamiseen tähtäävää kehittämistä
- Edistetään työn ja perhe-elämän yhteensovittamista

Pohjois-Savon liitto / TEM

- Pohjois-Savon liiton rahoittamien EAKR -kehittämishankkeiden tavoitteita tukevat ESR -toimenpiteet

4.1.4 Arvio rakennerahastovarojen ja kansallisen julkisen rahoituksen jakautumisesta

Taulukko 4. Rahoituksen kohdentuminen toimintalinjalla 1 rahoittajittain vuonna 2012.

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Maakunta-		
	TEM	OKM	STM	liitto	Ohjelma-	Yhteensä
HALLINNONALA				TEM	reservi	
TOIMINTALINJA JA SEN OSUUS OHJELMASSA % KEHYKSESTÄ						
TL 1 YHT / 40,3 %	2,894	1,437				4,331
ESR	0,712	0,353				1,065
VALTIO	1,113	0,553				1,666
Kuntarahoitus	1,069	0,531				1,600
Muu julkinen						

4.2 Toimintalinja 2. Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistämisen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen

4.2.1 Tavoitteet ja painopisteet

Tavoitteena on saada mahdollisimman moni työkäinen mukaan yhteiskuntaan työmarkkinoille osallistumisen kautta, edistää sosiaalista osallisuutta ja minimoida syrjäytymisestä ja työttömyydestä aiheutuvia kustannuksia.

Painopisteet

- nuorten työllisyysvalmiuksien kehittäminen
- työmarkkinoiden toimivuuden edistäminen sekä työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaannon varmistaminen
- sosiaalisen osallisuuden edistäminen yhdenvertaisten työmarkkinoiden kehittämiseksi
- ikääntyvien työllistyvyyden tukeminen

Toimenpiteillä kehitetään toimintamalleja, joilla edistetään ammatillista liikkuvuutta ja madalletaan työntajien työllistämiskynnystä, kehitetään yhteistyöverkostoja ja uudenlaisia työllistymisen mahdollisuuksia sekä kolmannen sektorin toimijoiden mahdollisuuksia toimia palveluntuottajina ja työllistävän toiminnan kehittäjinä ja kehitetään toimintamalleja ikääntyvien työllistyvyyden tukemiseksi.

Toimenpiteitä suunnataan erityisesti nuorten koulutuksen keskeyttämisen ehkäisyyn sekä edistetään nuorten pääsyä koulutukseen ja työelämään kehittämällä työllistymisen malleja sekä moniammatillisia

toiminta- ja palvelumalleja. Toimenpiteitä suunnataan työttömyyden lievittämiseen ja vaikeasti työllistyvien työllistymiseen.

4.2.2 Kohderyhmät

- pitkäaikais-, toistuvais- ja rakennetyöttömät, erityisesti ikääntyneet työnhakijat
- vaikeasti työllistyvät työnhakijat, kuten maahanmuuttajat ja vajaakuntoiset
- opiskelijat, jotka ovat aikeissa keskeyttää koulutuksen tai nuoret, jotka eivät omaehtoisesti hakeudu koulutukseen tai koulutuksesta työelämään, sekä nuoret, jotka ovat syrjäytymisvaarassa
- erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat
- työttömät naiset ja miehet hankkeissa, joissa vähennetään sukupuolten mukaista jakoa työelämässä ja koulutuksessa
- henkilöt, jotka ovat vaarassa syrjäytyä ennen työmarkkinoille tuloaan
- lomautetut ja työttömät

4.2.3 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain

Pohjois-Savon ELY- keskus / TEM

Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen

- Palvelumallien kehittäminen ja tukitoimien järjestäminen nuorten, vastavalmistuneiden ja akateemisten työttömien työllistymisen edistämiseksi ja tukemiseksi
- Irtisanottujen ja lomautettujen nopea integroiminen takaisin työelämään
- Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen, ammatillisen ja alueellisen liikkuvuuden edistäminen, ammatillisen segregaaation lieventäminen
- Työnantajien työllistämiskynnysten madaltaminen ja työn ja koulutuksen yhteensovittaminen
- Maahanmuuttaneiden alkuvaiheen ohjauksen kehittäminen, osaamisen tunnistaminen ja työelämä- lähtöisten polkujen rakentaminen

Syrjäytymisen ehkäisy kehittäminen

- Väilytyömarkkinoiden kehittäminen ml. toimijoiden osaamisen kehittäminen.
- Työnhakijoiden työllistymismahdollisuuksien parantaminen sekä syrjäytymisen ehkäisy räätälöityjä palvelukokonaisuuksia kehittämällä (varhainen puuttuminen, yksilölliset palvelukokonaisuudet, aktiivointiohjelmat, työllisyystyöt, verkostoyhteistyö, sosiaaliset yritykset, erimuotoiset palvelut).

Pohjois-Savon ELY- keskus / OKM

- Kehitetään nuorten ja aikuisten tieto- ja neuvontapalveluja sekä nuorten osallisuutta ja vaikuttamista tukevia menetelmiä ja edistetään erityisryhmien huomioon ottamista sekä opiskelun ja työllistymisen parantumista
- Edistetään nuorten työpajatoiminnan menetelmällistä kehittämistä.
- Nuorten työpajatoimintaa monipuolistetaan ja kehitetään moniammatillisessa palveluverkostossa sekä pajatoiminnan alueellista kattavuutta parannetaan.
- Edistetään oppimista tukevia tieto- ja viestintäteknikan mahdollisuuksien kehittämistä erityisesti aikuisopiskelijoiden tarpeiden näkökulmasta ja kehitetään alueellisesti tasa-arvoisten koulutuspalvelujen saavutettavuutta.
- Edistetään nuorten valinnanmahdollisuuksia eri koulutusohjelmien ja tasojen sisällä ja välillä. Koulutuksen laatua kehitetään nuorten osaamistakuun avulla ja opinto-ohjausta tukemalla kehitetään opetus- ja neuvontahenkilöiden työelämän tuntemusta. Luodaan nuorille jatkuva oppimisen malli.

Pohjois-Savon ELY- keskus / STM

- Rahoitetaan vaikeasti työllistyvien ja syrjäytymisvaarassa olevien henkilöiden työmarkkinavalmiiksi- en ja työkyvyn ylläpitoa sekä mahdollisuuksia itsenäiseen elämään ja sosiaaliseen osallisuuteen tärkeitä hankkeita.

4.2.4 Arvio rakennerahastovarojen ja kansallisen julkisen rahoituksen jakautumisesta

Taulukko 5. Rahoituksen kohdentuminen toimintalinjalla 2 rahoittajittain vuonna 2012.

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Maakunta- liitto		
	TEM	OKM	STM	TEM	Ohjelma- reservi	Yhteensä
HALLINNONALA						
TOIMINTALINJA JA SEN OSUUS OHJELMASSA % KEHYKSESTÄ						
TL 1 YHT / 28,5 %	3,063					3,063
ESR	0,754					0,754
VALTIO	1,178					1,178
Kuntarahoitus	1,131					1,131
Muu julkinen						

4.3 Toimintalinja 3. Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis- ja palvelujärjestelmien kehittäminen

4.3.1 Tavoitteet ja painopisteet

Tavoitteena on kehittää itäsuomalaisen työvoiman osaamista vastaamaan työmarkkinoiden muuttuvia tarpeita ja vastata osaamis- ja työvoimatarpeiden kohtaanto-ongelmaan sekä valmentautua muutoksiin ja edistää ammatillista liikkuvuutta. Lisäksi tavoitteena on kehittää alueellista innovaatiojärjestelmää, koulutuksen laatua ja joustavia opintoketjuja.

Painopisteet

- innovaatioympäristöjen ja -verkostojen luominen ja tukeminen
- alueellisten osaamis- ja työvoimatarpeiden ennakointi
- työelämälähtöisten ja -läheisten palvelu- ja koulutusjärjestelmien kehittäminen

Painopisteenä ovat työorganisaatioiden innovaatiovalmiuksien kehittäminen sekä yritys-, tuotekehitys- ja tutkimustoiminnan sekä niiden laadun kehittäminen ja osaamisklustereiden kansainvälistymisen kehittäminen.

Toimenpiteillä kehitetään ennakointityökaluja ja yritys-, työvoima- ja koulutuspalvelujärjestelmiä ja näitä palveluita tuottavien organisaatioiden henkilöstön osaamista ja verkostoitumista sekä neuvonnan ja ohjauksen toimintamalleja.

Toimenpiteet kohdistuvat yritys- ja työelämästä oppimisen uusiin malleihin, uusien oppimisympäristöjen kehittämiseen ja oppimisen ohjauksen mallien kehittämiseen.

Toimia suunnataan teemakohtaisesti mahdollisuuksien mukaan erityisesti sellaisille toimialoille ja henkilöryhmille, joilla toimintaympäristön ja rakennemuutoksen aiheuttama kehittämis- ja muutostarve on suurin.

4.3.2 Kohderyhmät

- työorganisaatioiden ja yritysten henkilöstö
- yrittäjät ja yrittäjiksi aikovat
- alhaisen koulutustason omaavat ja ikääntyneet henkilöt
- yrityspalveluorganisaatiot
- työttömät ja opiskelijat kehitettäessä palvelu- ja koulutusjärjestelmiä

- koulutus-, tutkimus- ja työvoimapalveluorganisaatioiden henkilöstö

4.3.3 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain

Pohjois-Savon ELY-keskus / TEM

- Ennakointijärjestelmien kehittäminen ja alueelliset osaamis- ja työvoimatarpeiden ennakointihankkeet
- Työvoima- ja elinkeinopalvelujen kehittäminen
- Kansainvälistymisen ja vetovoimaisuuden lisääminen (inward/outward –toiminta)
- Yritys-Suomi –palvelujärjestelmän kehittäminen (osallistutaan valtakunnalliseen hankkeeseen)
- Yrityshautomotoiminnan ja esihautomotoiminnan kehittäminen
- Innovaatioympäristöjen ja –verkostojen kehittäminen

Pohjois-Savon ELY-keskus / OKM

- Tuetaan pysyvän yhteistyön rakentamista korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, oppilaitosten, elinkeinoelämän, välittäjäorganisaatioiden sekä julkisen sektorin välillä alueellisen innovaatiopotentialin vahvistamiseksi.
- Tuetaan korkeakoulujen rakenteellista yhteistyötä ja korkeakoulujen alueellisen vaikuttavuuden vahvistamista sekä edistetään koulutuksen ja tutkimuksen korkeaa laatua. Varmistetaan houkutteleva ammatillinen koulutus edistämällä opetushenkilöstön koulutusta, opetuksen laadun kehittämistä ja tulevien ammatillisten osaamistarpeiden tunnistamista.
- Edistetään aikuiskoulutuksen uusien yhteistyömuotojen kehittämistä neuvontaan, markkinointiin ja opiskelijoiden rekrytointiin. Tuetaan alueellisia verkostoja aikuisopetuksen henkilökohtaistamiseksi ja uusien koulutusmuotojen kehittämistä.
- Edistetään toisen asteen koulutuksen yhteistyötä ja ammatillisen toisen asteen ja lukiokoulutuksen yhteistyötä sekä kehitetään alakohtaista eri kouluasteiden välistä toimintaa.
- Edistetään opetus- ja kirjastotoimen uudenlaisen yhteisen toimintatavan kehittämistä tieto- ja viestintätekniikan avulla ja kehitetään kirjastoja alueellisina oppimisympäristöinä.

Pohjois-Savon liitto / TEM

- PARAS-hankkeeseen ja mahdolliseen palvelujen uudelleenorganisointiin liittyvä koulutus
- Kuopion seudun osaamiskeskukseen ja Varkauden energiateknologian klusteriohjelmaan kytkeytyvät koulutushankkeet
- Yritysten ja organisaatioiden ympäristöosaamista vahvistavat hankkeet
- Alueellisten osaamis- ja työvoimatarpeiden ennakointihankkeet

4.3.4 Arvio rakennerahastovarojen ja kansallisen julkisen rahoituksen jakautumisesta

Taulukko 6. Rahoituksen kohdentuminen toimintalinjalla 3 rahoittajittain vuonna 2012.

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Maakunta- liitto	Ohjelma- reservi	
	TEM	OKM	STM	TEM	Yhteensä	
HALLINNONALA						
TOIMINTALINJA JA SEN OSUUS OHJELMASSA % KEHYKSESTÄ						
TL 1 YHT / 28,6 %		3,074				3,074
ESR		0,757				0,757
VALTIO		1,182				1,182
Kuntarahoitus		1,135				1,135
Muu julkinen						

4.4 Toimintalinja 4. Jäsenvaltioiden ja alueiden välinen yhteistyö ESR-toiminnassa

4.4.1 Tavoitteet ja painopisteet

Edistetään työperusteista maahanmuuttoa ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä etsitään ja levitetään hyviä käytäntöjä EU:n sisällä.

Painopisteet

- työperusteisen maahanmuuton edistäminen
- yleinen kansainvälisyyskasvatus, hyvien käytäntöjen etsiminen, levittäminen ja valtavirtaistaminen
- kansainvälinen yhteistyö viranomaisten ja alueiden kesken sekä alueellisten, temaattisten ja kansallisten verkostojen kesken

Tavoitteena on lisätä yhteistyötä EU-maiden kanssa työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi, luoda työnantajille rekrytointimalli sekä kehittää Suomeen muuttaville opastus- ja neuvontajärjestelmä ja tukirakenteita sekä uudentyypisiä koulutusohjelmia kotoutumisen ja työllistymisen tukemiseksi.

Lisäksi toimenpiteillä edistetään kulttuurin vientihankkeita ja tuetaan kulttuuriyhteistyötä. Haetaan hyviä käytäntöjä, jotka tukevat ohjelman eri painopisteitä sekä edistetään toimijoiden välistä yhteistyötä.

4.4.2 Kohderyhmät

- työperusteiseen maahanmuuttoon liittyvät viranomaiset alue- ja paikallisella tasolla sekä lähtömaissa
- lähtömaiden kansalaiset, erityisesti työperusteiset maahanmuuttajat ja heidän perheenjäsenensä,
- maahanmuuttajat, joilla on vakituinen tai jatkuva oleskelulupa Suomessa riippumatta lähtömaasta
- hyvien käytäntöjen etsimiseen ja kansainväliseen kokemusten vaihtoon liittyvät yhteistyökumppanuudet (alueelliset, kansalliset ja temaattiset verkostot)
- oppilaitokset
- sidosryhmien edustajat (kansalaisjärjestöt, työmarkkinaosapuolet)

4.4.3 Toimintalinjan tuettava toiminta ja kriteerit rahoittajittain

Pohjois-Savon ELY-keskus / TEM

- Eurooppalaisen yhteistyön lisääminen työvoima- ja elinkeinopolitiikassa edistämällä työperusteista maahanmuuttoa
- Suunnitelmallisen työperusteisen maahanmuuton edistäminen
- Yhteistyö ja hyvien käytäntöjen etsiminen ja levittäminen viranomaisten ja alueiden sekä temaattisten ja kansallisten verkostojen kesken EU-jäsenvaltioissa
- Monikulttuurisuusohjelmat, kansainvälisyyskasvatus, monikulttuurisuusmyönteisen asenneilmaston edistäminen
- Uudentyyppiset koulutusohjelmat kotoutumisen ja työllistymisen tukemiseksi

Pohjois-Savon ELY-keskus / OKM

- Edistetään kulttuuriyrittäjyyttä ja luovan talouden toimintaa tukevien hyvien käytäntöjen etsimistä ja yhteistyön edistämistä.
- Tuetaan koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälistämiseen tähtäävien toimintamallien etsimistä ja levittämistä.
- Vahvistetaan oppilaitosyhteisöjen ja opettajien valmiuksia vastata maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja opiskelijoiden tarpeisiin.

4.4.4 Arvio rakennerahastovarojen ja kansallisen julkisen rahoituksen jakautumisesta

Taulukko 7. Rahoituksen kohdentuminen toimintalinjalla 4 rahoittajittain vuonna 2012.

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Maakunta- liitto		
	TEM	OKM	STM	TEM	Ohjelma- reservi	Yhteensä
HALLINNONALA						
TOIMINTALINJA JA SEN OSUUS OHJELMASSA % KEHYKSESTÄ						
TL 1 YHT / 2,6 %	0,279					0,279
ESR	0,068					0,068
VALTIO	0,108					0,108
Kuntarahoitus	0,103					0,103
Muu julkinen						

5. Arvio rakennerahastovarojen ja vastaavan valtion rahoitusosuu- den tarpeista sekä kuntarahoituksesta ja muun julkisen rahoituk- sen osuuksista vuonna 2012

Liitteissä 1–6 esitetään Pohjois-Savon EU-rahoituskehys vuonna 2012 toimintalinjoittain ja hallinnonaloit-
tain sekä arvio vuoden 2013 tarpeista.

6. Arvio ohjelmareservin tarpeesta vuonna 2012

Rakennerahastolain 10 §:n mukaan osa rakennerahastovaroista voidaan jättää hallintoviranomaisen pää-
luokkaan ohjelmareserviin, jota voidaan käyttää varainkäytön joustavuuden varmistamiseen, ylimaakun-
nallisiin hankkeisiin ja äkillisistä rakennemuutosongelmista aiheutuvien menojen kattamiseen.

Toimenpideohjelmien hallintoviranomaiset (SM, TEM) ovat tehneet äkillisten rakennemuutosten hoitamis-
ta varten vuoden 2012 ohjelmakehyksistä 5 % varauksen. Varaus on voimassa enintään kaksi vuotta,
jonka jälkeen se viimeistään puretaan ja palautetaan maakunnan yhteistyöasiakirjamenettelyyn.

Liite 1. EAKR-rahoitusosuuden ja valtion kansallisen rahoitusosuuden suunnitelma vuonna 2012

MAAKUNNAN YHTEISTYÖASIAKIRJA 2012 ja 2013

VUOSI: **2012**

OHJELMA: **Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelma**

MAAKUNTA: **Pohjois-Savo**

Miljoonaa euroa

ELY: **Pohjois-Savon ELY-keskus**

RAHASTO: **EAKR**

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Liiken virasto	Maa-kuntaliitto			Finnvera Oyj			YHTEENSÄ	
	HALLINNONALA	E	Y		MMM	L	TEM	OKM	STM	Pääomasijoitus *		Laina ja takaus **
TOIMINTALINJA												
TL 1	12,183	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	12,183
EAKR	7,077											7,077
VALTIO	5,106											5,106
Kuntarahoitus												0,000
Muu julkinen												0,000
TL 2	7,395	0,000	0,000	0,000	0,000	2,916	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	10,311
EAKR	2,250					0,975						3,225
VALTIO	3,773					1,200						4,973
Kuntarahoitus	1,372					0,741						2,113
Muu julkinen												0,000
TL 3	0,000	0,780	0,260	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,040
EAKR		0,490	0,163									0,653
VALTIO		0,000	0,000									0,000
Kuntarahoitus		0,290	0,097									0,387
Muu julkinen												0,000
TL 4	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
EAKR												0,000
VALTIO												0,000
Kuntarahoitus												0,000
Muu julkinen												0,000
TL 5	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
EAKR												0,000
VALTIO												0,000
Kuntarahoitus												0,000
Muu julkinen												0,000
YHTEENSÄ	19,578	0,780	0,260	0,000	0,000	2,916	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	23,534
EAKR	9,327	0,490	0,163	0,000	0,000	0,975	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	10,955
VALTIO	8,879	0,000	0,000	0,000	0,000	1,200	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	10,079
Kuntarahoitus	1,372	0,290	0,097	0,000	0,000	0,741	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	2,500
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

* Pääomasijoitusrahastoon varatut resurssit jaetaan TEM:stä Finnvera Oyj:lle

** Sovitaan Finnvera Oyj:n ja ELY -keskuksen välillä. Jaetaan suoraan Finnvera Oyj:lle

Liite 2. EAKR-rahoitusosuuden ja valtion kansallisen rahoitusosuuden jako työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla vuonna 2012

MAAKUNNAN YHTEISTYÖASIAKIRJA

VUOSI: 2012

OHJELMA: Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelma

MAAKUNTA: Pohjois-Savo

ELY: Pohjois-Savon ELY-keskus

Miljoonaa euroa

RAHASTO: EAKR

ELY -KESKUS	Yritystukilainsäädäntö *	Työvoimapolitiittinen lainsäädäntö	ELY / TEM YHTEENSÄ	Finnvera Oyj:n laina- ja takaus-toiminta **	ELY YHTEENSÄ
TOIMINTALINJA					
TL 1	12,183	0,000	0,000	0,000	12,183
EAKR	7,077				7,077
VALTIO	5,106				5,106
Kuntarahoitus					0,000
Muu julkinen					0,000
TL 2	7,395	0,000	0,000	0,000	7,395
EAKR	2,250				2,250
VALTIO	3,773				3,773
Kuntarahoitus	1,372				1,372
Muu julkinen					0,000
TL 3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
EAKR					0,000
VALTIO					0,000
Kuntarahoitus					0,000
Muu julkinen					0,000
TL 4	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
EAKR					0,000
VALTIO					0,000
Kuntarahoitus					0,000
Muu julkinen					0,000
TL 5	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
EAKR					0,000
VALTIO					0,000
Kuntarahoitus					0,000
Muu julkinen					0,000
YHTEENSÄ	19,578	0,000	0,000	0,000	19,578
EAKR	9,327	0,000	0,000	0,000	9,327
VALTIO	8,879	0,000	0,000	0,000	8,879
Kuntarahoitus	1,372	0,000	0,000	0,000	1,372
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

* Sisältää yritystuet, energiatuet ja Tekes

** Sovittu Finnvera Oyj:n ja ELY-kesksen välillä. Jaetaan suoraan Finnvera Oyj:lle

Liite 3. EAKR-rahoitusosuuden ja valtion kansallisen rahoitusosuuden arvio vuodelle 2013

MAAKUNNAN YHTEISTYÖASIAKIRJA 2012 ja 2013

VUOSI: 2013

OHJELMA: Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelma

MAAKUNTA: Pohjois-Savo

Miljoonaa euroa

ELY: Pohjois-Savon ELY-keskus

RAHASTO: EAKR

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Liiken virasto	Maakuntaliitto			Finnvera Oyj		Ohjelma- reservi	YHTEENSÄ
	E	Y	MMM	L	TEM	OKM	STM	Pääoma- sijoitus *	Laina ja takaus **		
HALLINNONALA											
TOIMINTALINJA											
TL 1	5,042	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	2,000	0,000	7,042
EAKR	1,664								1,016		2,680
VALTIO	3,378								0,984		4,362
Kuntarahoitus											0,000
Muu julkinen											0,000
TL 2	4,400	0,000	0,000	0,000	2,313	0,652	0,000	0,000	0,000	0,000	7,365
EAKR	1,000				0,500	0,234					1,734
VALTIO	1,800				1,200	0,168					3,168
Kuntarahoitus	1,600				0,613	0,250					2,463
Muu julkinen											0,000
TL 3	0,000	0,059	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,059
EAKR		0,022	0,000								0,022
VALTIO		0,000	0,000								0,000
Kuntarahoitus		0,037	0,000								0,037
Muu julkinen											0,000
TL 4	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
EAKR											0,000
VALTIO											0,000
Kuntarahoitus											0,000
Muu julkinen											0,000
TL 5	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
EAKR											0,000
VALTIO											0,000
Kuntarahoitus											0,000
Muu julkinen											0,000
YHTEENSÄ	9,442	0,059	0,000	0,000	2,313	0,652	0,000	0,000	2,000	0,000	14,466
EAKR	2,664	0,022	0,000	0,000	0,500	0,234	0,000	0,000	1,016	0,000	4,436
VALTIO	5,178	0,000	0,000	0,000	1,200	0,168	0,000	0,000	0,984	0,000	7,530
Kuntarahoitus	1,600	0,037	0,000	0,000	0,613	0,250	0,000	0,000	0,000	0,000	2,500
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

* Pääomasijoitusrahastoon varatut resurssit jaetaan TEM:stä Finnvera Oyj:lle

** Sovitaan Finnvera Oyj:n ja ELY -keskuksen välillä. Jaetaan suoraan Finnvera Oyj:lle

Liite 4. EAKR-rahoitusosuuden ja valtion kansallisen rahoitusosuuden arvio työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla vuonna 2013

MAAKUNNAN YHTEISTYÖASIAKIRJA

VUOSI: **2013**

OHJELMA: **Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelma**

MAAKUNTA: **Pohjois-Savo**

Miljoonaa euroa

ELY: **Pohjois-Savon ELY-keskus**

RAHASTO: **EAKR**

ELY -KESKUS	Yritystukilainsäädäntö *	Työvoimapolitiittinen lainsäädäntö	ELY / TEM YHTEENSÄ	Finnvera Oyj:n laina- ja takaus- toiminta **	ELY YHTEENSÄ
TOIMINTALINJA					
TL 1	5,042	0,000	0,000	2,000	7,042
EAKR	1,664			1,016	2,680
VALTIO	3,378			0,984	4,362
Kuntarahoitus					0,000
Muu julkinen					0,000
TL 2	4,400	0,000	0,000	0,000	4,400
EAKR	1,000				1,000
VALTIO	1,800				1,800
Kuntarahoitus	1,600				1,600
Muu julkinen					0,000
TL 3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
EAKR					0,000
VALTIO					0,000
Kuntarahoitus					0,000
Muu julkinen					0,000
TL 4	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
EAKR					0,000
VALTIO					0,000
Kuntarahoitus					0,000
Muu julkinen					0,000
TL 5	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
EAKR					0,000
VALTIO					0,000
Kuntarahoitus					0,000
Muu julkinen					0,000
YHTEENSÄ	9,442	0,000	0,000	2,000	11,442
EAKR	2,664	0,000	0,000	1,016	3,680
VALTIO	5,178	0,000	0,000	0,984	6,162
Kuntarahoitus	1,600	0,000	0,000	0,000	1,600
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

* Sisältää yritystuet, energiatuet ja Tekes

** Sovittu Finnvera Oyj:n ja ELY-kesksen välillä. Jaetaan suoraan Finnvera Oyj:lle

ESR -RAHOITUSOSUUDEN JA VALTION KANSALLISEN RAHOITUSOSUUDEN SUUNNITELMA
 VUODEN 2012 TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JAKOA VARTEN

LIITE 1

VUOSI: 2012
 OHJELMA: Itä-Suomen suuralue ilman Kainuuta
 ELY: Pohjois-Savo
 MAAKUNTA: Pohjois-Savo
 RAHASTO: ESR

Miljoonaa euroa

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Maakunta	Ohjelma-	
	TEM	OPM	STM	TEM	reservi	Yhteensä
HALLINNONALA						
TOIMINTALINJA JA SEN OSUUS OHJELMASSA % KEHYKSESTÄ						
TL 1 YHT / 40,3 %	2,894	1,437	0,000	0,000	0,000	4,331
ESR	0,712	0,353				1,065
VALTIO	1,113	0,553				1,666
Kuntarahoitus	1,069	0,531				1,600
Muu julkinen						0,000
TL 2 YHT / 28,5 %	3,063	0,000	0,000	0,000	0,000	3,063
ESR	0,754					0,754
VALTIO	1,178					1,178
Kuntarahoitus	1,131					1,131
Muu julkinen						0,000
TL 3 YHT / 28,6 %	0,000	3,074	0,000	0,000	0,000	3,074
ESR		0,757				0,757
VALTIO		1,182				1,182
Kuntarahoitus		1,135				1,135
Muu julkinen						0,000
TL 4 YHT / 2,6 %	0,279	0,000	0,000	0,000	0,000	0,279
ESR	0,068					0,068
VALTIO	0,108					0,108
Kuntarahoitus	0,103					0,103
Muu julkinen						0,000
TL:t YHTEENSÄ	6,236	4,511	0,000	0,000	0,000	10,747
ESR	1,534	1,110	0,000	0,000	0,000	2,644
VALTIO	2,399	1,735	0,000	0,000	0,000	4,134
Kuntarahoitus	2,303	1,666	0,000	0,000		3,969
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000

Hallinnonalojen rahoitusosuudet vuonna 2012 Itä-Suomen osiossa, perustuu valtioneuvoston päätökseen 1.2.2007.

	TEM	OPM	STM	Yht
ESR, miljoonaa euroa				0,000
ESR %	58,0	42,0		100,0

Ohjelmareservi jätetään hallinnonaloittain jakamatta.

Taulukossa ohjelmaosion kulmaluvut merkitty punaisella. ESR:stä on poistettu tekninen tuki 4%.

Molemmista on vähennetty joustovaraus äkillisiin rakennemuutoksiin 5 %.

Vähennykset on laskettu peruskehuksesta ilman ennakkobudjetoitua 20 % osuutta.

Kulmaluvuissa ESR ja valtio on huomioitu vähennyksenä ennakkobudjetoitun 20 % osuus.

Kuntaraha on laskettu peruskehuksesta.

Kuntaraha sisältää Kainuun

ESR -RAHOITUSOSUUDEN JA VALTION KANSALLISEN RAHOITUSOSUUDEN SUUNNITELMA
 VUODEN 2013 TALOUSARVION VALMISTELUA VARTEN

LIITE 1.1

VUOSI: 2013
 OHJELMA: Itä-Suomen suuralue ilman Kainuuta
 ELY: Pohjois-Savon ELY-keskus
 MAAKUNTA: Pohjois-Savo Miljoonaa euroa
 RAHASTO: ESR

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Maakunta	Ohjelma- reservi	YHTEENSÄ
	TEM	OPM	STM	TEM		
HALLINNONALA						
TOIMINTALINJA JA SEN OSUUS OHJELMASSA % KEHYKSESTÄ						
TL 1 YHT / 28,1 %	1,052	0,878	0,000		0,000	1,930
ESR						0,000
VALTIO	0,445	0,371				0,816
Kuntarahoitus	0,607	0,507				1,114
Muu julkinen						0,000
TL 2 YHT / 40,8%	2,803	0,000	0,000		0,000	2,803
ESR						0,000
VALTIO	1,186					1,186
Kuntarahoitus	1,617					1,617
Muu julkinen						0,000
TL 3 YHT / 28,6 %	0,000	1,965	0,000		0,000	1,965
ESR						0,000
VALTIO		0,831				0,831
Kuntarahoitus		1,134				1,134
Muu julkinen						0,000
TL 4 YHT / 2,5%	0,173	0,000	0,000		0,000	0,173
ESR						0,000
VALTIO	0,073					0,073
Kuntarahoitus	0,100					0,100
Muu julkinen						0,000
TL:t YHTEENSÄ	4,028	2,843	0,000		0,000	6,871
ESR	0,000	0,000	0,000		0,000	0,000
VALTIO	1,704	1,202	0,000		0,000	2,906
Kuntarahoitus	2,324	1,641	0,000			3,965
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000			0,000
	1,685	1,221				2,906

Hallinnonalojen rahoitusosuudet vuonna 2013 Itä-Suomen osiossa, perustuu valtioneuvoston päätökseen 1.2.2007.

	TEM	OPM	STM	Yht
ESR, miljoonaa euroa				0,000
ESR %	58,0	42,0		100,0

Ohjelmareservi jätetään hallinnonaloittain jakamatta.

Taulukossa ohjelmaosion kulmaluvut merkitty punaisella. ESR:stä on poistettu tekninen tuki 4%.

Molemmista on vähennetty joustovaraus äkillisiin rakennemuutoksiin 5 %.

Vähennykset on laskettu peruskehyksestä ilman ennakkobudjetoitua 40 % osuutta.

Kulmaluvuissa ESR ja valtio on huomioitu vähennyksenä ennakkobudjetoitua 40 % osuus.

Kuntaraha on laskettu peruskehyksestä.

Liite 7. Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelman rahoitettavien toimien valintaperusteet ja tarkentavat valintakriteerit.

Rahoitettavien toimien valintaperusteet ja tarkentavat valintakriteerit

Itä-Suomen alueellinen kilpailukyky- ja työllisyystavoitteen EAKR-ohjelman seurantakomitea on hyväksynyt 3.12.2007 pidetyssä kokouksessa alla mainitut valintaperusteet käytettäväksi projektien hyväksymisessä Itä-Suomen EAKR-ohjelmassa 2007–2013.

Hankkeiden valinta

Hankevalinnassa tullaan käyttämään seuraavanlaista pohjataulukkoa. Taulukko toimii hankevalmistelun työkaluna. Tämä taulukko valmistellaan jokaisesta hankkeesta ja viedään päätöksenteon pohjaksi. Toimintalinjakohtaiset kriteerit täytetään vain sen toimintalinjan kohdalta, mihin hanke sijoittuu.

Maakunnittain ja organisaatiokohtaisesti taulukkoon voidaan lisätä joitakin kriteerejä. Pisteytys voi ohjaavissa ja toimintalinjakohtaisissa kriteereissä olla maakunnittain eri skaalalla.

Toimintalinjalla 3 toteutetaan erillisosio, kokeilutoimet palvelujärjestelmien kehittämiseksi. Erityisesti hyvinvointipalvelujen osalta kokeilutoimenpiteissä pyritään toteuttamaan myös koko Itä-Suomea kattavia hankkeita. Hankkeiden toivotaan olevan ylimaakunnallisia, jolloin niissä on mukana toimijoita kahdesta tai useammasta maakunnasta. Hanke voi kohdistua myös yhden maakunnan alueelle, mikäli se on sovellettavissa muualla Itä-Suomessa.

Hankkeen valmistelija:
Hankkeen nimi:
Hakemus jätetty:
Arvointipäivämäärä:

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Valmistelijan arviointi	pisteet
Yleiset välttämättömät valintakriteerit	
Hankkeen täytettävä nämä kriteerit	
Hanke on	
1. ohjelman mukainen, myös maakunnallisia painopisteitä tukeva	0 / 1
2. toteuttamiskelpoinen	0 / 1
3. toteutustavaltaan taloudellinen ja kustannustehokas	0 / 1
4. kestävän kehityksen periaatteiden mukainen	0 / 1
Hankevalintaa ohjaavat kriteerit (mainittu ohjelma-asiakirjassa)	
Hanke on	max. 65 p
1. pysyvää tai pitkäaikaista lisäarvoa tuottava	*) 0 - 5
2. innovatiivinen, alueellista kilpailukykyä, vetovoimaa ja uudistumista edistävä	0 - 5
3. työllisyyttä edistävä	0 - 5
4. uutta yritystoimintaa synnyttävä	0 - 5
5. pk-yritysten pääsyä kansainvälisille markkinoille edistävä	0 - 5
6. yrityksen kasvua tukeva	0 - 5
7. yritysten verkostoitumista ja klustereita edistävä	0 - 5
8. innovaatiojärjestelmiä vahvistava	0 - 5
9. T&K -toimintaa pk-yrityksissä lisäävä	0 - 5
10. tietoyhteiskunnan mahdollisuuksien hyödyntämistä edistävä	0 - 5
11. alueen vetovoimaa lisäävä	0 - 5
12. tasa-arvoa tukeva	0 - 5
Toimintalinjakohtaiset kriteerit (mainittu ohjelma-asiakirjassa)	
TL1. Yritystoiminnan edistäminen	max. 50p
Hanke	
1. luo edellytyksiä uusien yritysten syntymiselle	0 – 5
2. luo edellytyksiä yritysten kasvulle	0 – 5
3. parantaa yritysten tuottavuutta ja kilpailukykyä	0 – 5
4. lisää yritysten innovaatiotoimintaa ja innovaatioiden kaupallistamista yrityksissä	0 – 5
5. edistää yritysten pääsyä kansainvälisille markkinoille	0 – 5
6. kehittää yritysten edellytyksiä yrityspalvelujen hyödyntämisessä	0 – 5
7. edistää yritysten edellytyksiä yhteistyön ja verkostojen kehittämisessä	0 – 5
8. parantaa työllisyyttä tai turvaa työpaikkoja	0 – 5
9. toteuttaa ohjelman horisontaalisia periaatteita	0 – 5
10. Hanke on ympäristömyönteinen	0 – 5
TL 2. Innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistäminen ja osaamiskenteiden vahvistaminen	max. 40p
Hanke	
1. vaikuttaa alueen kilpailukykyyn ja työllisyyteen	0 – 5
2. parantaa alueen innovaatioympäristöjä ja –kapasiteettia	0 – 5
3. synnyttää ja hyödyntää teknologisia ja sosiaalisia innovaatioita	0 – 5
4. edistää uuden osaamiseen liittyvän liiketoiminnan syntymistä	0 – 5
5. lisää verkostoitumista ja yhteistyötä	0 – 5
6. on yhteydessä alueen määrittelemiin strategiaan painotuksiin	0 – 5

7. toteuttaa ohjelman horisontaalisia teemoja	0 – 5
8. Hanke on ympäristömyönteinen	0 – 5
TL 3. Alueiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantaminen	max. 30p
Hanke	
1. parantaa alueen saavutettavuutta ja logististen järjestelmien toimivuutta	0 – 5
2. parantaa alueen vetovoimaisuutta yritysten, työntekijöiden ja matkailijoiden näkökulmasta	0 – 5
3. parantaa elinympäristön laatua	0 – 5
4. parantaa palvelujen sisältöä, laatua, tehokkuutta, saatavuutta sekä yhteistyötä kuntien ja muiden palveluntuottajien kesken	0 – 5
5. vahvistaa muutoin yritystoiminnan toimintaympäristöä	0 – 5
6. Hanke on ympäristömyönteinen	0 – 5
Kokeilutoimien erityiskriteerit (mainittu maakunnan yhteistyöasiakirjassa)	
Erillisosio: Kokeilutoimet palvelujärjestelmien kehittämiseksi	max. 50p
1. hankkeen tulosten tulee olla laajennettavia ja monistettavia	0 – 5
2. hankkeessa on uusi ja innovatiivinen toimintatapa	0 – 5
3. hankkeen yhteistyöverkoston laatu ja osaaminen	0 – 5
4. hankkeessa on asiakaskeskeinen toimintamalli	0 – 5
5. hanke hyödyntää uusimpia hyvinvointiteknologioita	0 – 5
6. hanke lisää palvelujen kustannustehokkuutta	0 – 5
7. hanke lisää erityisesti kuntien välistä yhteistoimintaa palvelutuotannossa ja luo uusia yhteistyömuotoja yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin välillä	0 – 5
8. hanke kehittää palvelutuotannon johtamismenetelmiä	0 – 5
9. hanke turvaa ja edistää palvelutyövoiman saantia	0 – 5
10. hanke täydentää sosiaali- ja terveydenhuollon muita kehittämisjärjestelmiä ja --rahoitusta	0 – 5
Muut erityiskriteerit (mainittu maakunnan yhteistyöasiakirjassa)	
Hanke	max. 10p
1. tukee maakunnan yhteistyöasiakirjan painotuksia	0 - 5
2. tukee maakunnan yhteistyöryhmän asettamia muita erityisiä kriteerejä	0 - 5
Maksimipisteet: TL 1=125, TL 2=115, TL 3=105, kokeilutoimet=125	
YHTEENSÄ	

Yleisten välttämättömien valintakriteerien pisteytys: 0 = ei täytä ehtoja, 1= täyttää ehdot
Välttämättömistä valintakriteereistä on saatava yhteensä 4 pistettä. Näitä pisteitä ei lasketa sarakkeeseen "Yhteensä".

Ohjaavat, toimintalinjakohtaiset, kokeilutoimien ja muiden erityiskriteerien pisteet lasketaan yhteen "Yhteensä" -sarakkeeseen.

Pisteytys:

5 = erinomainen 4 = hyvä 3 = tyydyttävä 2 = välttävä 1 = heikko 0 = ei lainkaan

Hankkeet priorisoidaan arvioinnissa saatujen yhteispisteiden mukaisessa järjestyksessä.

HUOM! Eri toimintalinjoille sijoittuvat hankkeet eivät ole suoraan vertailukelpoisia kriteerien eri lukumäärän vuoksi. Vain saman toimintalinjan hankkeita vertaillaan keskenään yhteispisteiden mukaan.

*) Painokerroin kaksinkertainen muihin hankevalintaa ohjaaviin kriteereihin verrattuna.

MANNER-SUOMEN ESR-OHJELMAN 2007 - 2013 VALINTAPERUSTEET

Seurantakomitea on hyväksynyt 24.–25.5.2007 pidetyssä kokouksessa alla mainitut valintaperusteet käytettäväksi projektien hyväksymisessä rahoitettaviksi Manner-Suomen ESR-ohjelmasta 2007–2013.

Tausta

ESR-ohjelman ohjelma-asiakirjaesityksessä (luku 7.2) on lueteltu seuraavat yleiset periaatteet, joiden puitteissa ESR-toimenpiteitä hyväksytään rahoitettavaksi ohjelmasta:

- projektimainen toimintamalli ja pitkäkestoiset toimenpiteet;
- verkostomaisuus, projektien yhteistyö, klusterit, yhteiset tukitoimet;
- toimenpiteiden ja palveluiden räätälöinti kysyntää vastaavasti;
- kumppanuus ja yhteistyö (paikallinen, alueellinen, kolmas sektori);
- julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus;
- eri viranomaisten yhteistyö / poikkihallinnollisuus (temaattinen voimavarojen yhdistäminen);
- sosiaaliset innovaatiot;
- hyvien käytäntöjen toteuttaminen, levittäminen ja juurruttaminen;
- välittäjäorganisaatiot pienten toimijoiden valtakunnallisina tukirakenteina;
- kansainvälisyys ja kansainvälistyminen;
- sukupuolten välinen tasa-arvo.

Näiden yleisten periaatteiden avulla on tarkoitus tehostaa ESR-toiminnan vaikuttavuutta ja arvioida sen lisäarvoa keskeisiin kansallisiin strategioihin ja kehittämissuunnitelmiin. Erityisenä lisäarvoa kuvaavana arviointikriteerinä pidetään toimintatapojen onnistuneisuutta kohderyhmien työllistyvyyden ja työmarkkina-aseman parantamiseen

Ohjelma-asiakirjassa (luku 11.4) on määritelty ESR-ohjelmasta rahoitettavien toimien valintaperusteiden hyväksyminen seurantakomitean tehtäväksi. Projektien valintaperusteiden alueellinen soveltaminen käsitellään ohjelma-asiakirjan (luku 11.5) mukaan maakunnan yhteistyöryhmissä.

Ohessa on seurantakomitean hyväksymät ESR-ohjelmasta rahoitettavien toimien kaikkia rahoittajia koskevat valintaperusteet silloin, kun kyse on valtionavustuksena myönnettävästä avustuksesta tai ESR-varojen käytöstä viranomaisten omiin kehittämishankkeisiin. Julkisena hankintana rahoitettavan ESR-toiminnan osalta valintaperusteita tulee noudattaa soveltuvien osin.

Alueellisesti sovelletaan samoja valintaperusteita. Kukin rahoittajaviranomainen voi lisätä omiin painotuksiinsa tai alueellisiin painotuksiin liittyviä valintaperusteita.

Arviointiperusteiden mukaiset kohdat pisteytetään kunkin hakemuksen osalta. Esityksessä ei määritellä yhtä yhteistä pistelaskun menettelyä. Suosituksena kuitenkin esitetään yksinkertaista ja selkeää kokonaislukuihin perustuvaa pisteytystä. Rahoittajaviranomainen voi painottaa haluamiansa arviointiperusteita.

Liitteenä on ohessa arviointiperusteiden suhde hakemuslomakkeen kysymyksiin.

Valintaperusteet

I Välttämättömät ehdot valinnalle

Jotta projektihakemus voidaan ottaa arvioitavaksi, on sen ensin täytettävä seuraavat välttämättömät ehdot:

- a) Projekti sopii ESR-ohjelmaan ja johonkin haussa avoimena olevaan ohjelman toimintalinjaan.
  - Kohderyhmät ja toimenpiteet ovat ohjelmassa määritellyt.
  - Yksi projekti voi kuulua vain yhteen toimintalinjaan.
- b) Projektin toteuttajaorganisaatio on tukikelpoinen ohjelmasta myönnettävään tukeen.
  - Toteuttaja on oikeuskelpoinen juridinen henkilö.
  - Toteuttajan kirjanpitoon on mahdollista eritellä projektin kustannukset muista toteuttajan kustannuksista.
  - Yksityshenkilöt eivät voi hakea ESR-rahoitusta.
  - Toteuttaja ei saa olla konkurssissa, purettavana tai saneerausessa, kilpailukiellossa tai laiminlyönyt veroja tai sosiaaliturvamaksuja tai syyllistynyt oleellisesti väorien tietojen antamiseen tai laiminlyönyt vaadittavien tietojen antamisen.
- c) Projekti edistää vahvasti **ainakin yhtä** seuraavista ESR-ohjelman horisontaalisista painotuksista:
  - sukupuolten välinen tasa-arvo sekä miesten ja naisten yhtäläiset mahdollisuudet työelämässä,
  - kansainvälisen, kansallisen, alueellisen ja/tai paikallisen tason kumppanuus sekä työmarkkinaosapuolen ja kansalaisjärjestöjen osallistuminen eri tasoilla,
  - teknologiset ja sosiaaliset innovaatiot (sosiaalisia innovaatiot voivat liittyä esim. teknologiaan, kaupallistamiseen, organisaatioiden toimintaa tai sosiaaliin käytäntöihin,
  - kestävä kehitys jonkin/joidenkin seuraavan ulottuvuuden osalta: sosiaalinen, taloudellinen, kulttuurinen ja ekologinen kestävä kehityksen ulottuvuus.

II Yleiset arviointiperusteet

Projektihakemukset pisteytetään yleisten arviointiperusteiden sekä mahdollisten alueellisiin ja/tai rahoittajakohtaisiin painotuksiin perustuvien arviointiperusteiden perusteella.

- A. Kaikkia rahoituksen hakijoita¹ koskevat yleiset arviointiperusteet ovat seuraavat silloin, kun projektin toimenpiteet kohdistuvat aloittaviin henkilöihin:
1. **Projektisuunnitelma on toteutuskelpoinen ja perustuu ennalta selvitettyyn tarpeeseen.**
    - Projektisuunnitelmalla on selvä hakemuksessa osoitettu yhteys toteuttavan organisaation strategiaan ja/tai mukana olevien organisaatioiden strategioihin ja/tai paikallisiin/ alueellisiin/ valtakunnallisiin strategioihin.
    - Projekti tuottaa lisäarvoa ja täydentää kansallista/toteuttajan normaalia toimintaa.
    - Projektiin sisältyvät toimenpiteet ovat relevantteja kohderyhmän ja toimintaympäristön kannalta ja niillä voidaan saavuttaa asetetut tavoitteet.
    - Projektin tarvelähtöisyydestä pystytään esittämään näyttöä.
    - Eduksi katsotaan, jos valmistelussa on kuultu relevantteja kohderyhmää edustavia järjestöjä.
    - Projektin toimenpiteissä on otettu huomioon sukupuolisensitiivisyys ja sukupuolivaikutusten arviointi.
  2. **Projektin toteuttajalla on taloudelliset edellytykset projektin toteuttamiseksi ja projektille esitetyt resurssit ovat realistiset projektisuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.**
    - Projektin toteuttajan esittämät taloudelliset resurssit ovat realistiset projektin toteuttamiseksi.
    - Projektin toimenpiteitä voidaan pitää kustannustehokkaina suhteessa kohderyhmän määrään, tarpeisiin ja projektin edellyttämiin resursseihin.
  3. **Projektin toteuttajalla on esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseksi osaamista ja kokemusta.**
    - Toteuttaja pystyy osoittamaan riittävää projektihallinnon kokemusta ja osaamista.
    - Toteuttaja pystyy osoittamaan suunnitelman mukaisen toiminnan edellyttämää riittävää kokemusta ja osaamista.

---

¹ Huom! Jos koko projekti toteutetaan julkisena hankintana, määritellään tarjouspyyntöön hankintaa koskevat valinta- ja arviointiperusteet hankintalain perusteella. Tällöin hankintayksikön on jo tarjouspyyntöä suunnitellessa sovellettava yllä mainittuja valintaperusteiden välttämättömiä ehtoja ja yleisiä arviointiperusteita.

4. **Projektin toteuttajalla on toteutuksen kannalta oleelliset verkostot ja järjestetty yhteistyö oleellisiin sidosryhmiin.**
  - Projektin suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat tahot ovat relevantteja ja sitoutuneita.
  - Kohderyhmään kuuluvat organisaatiot ovat sitoutuneita toimintaan tai kohderyhmän rekrytoinnista on selkeä suunnitelma.
5. **Projektissa on tarkoitus saavuttaa välittömiä tai välillisiä pitkäkestoisia työllisyyttä edistäviä tai ylläpitäviä tuloksia ja vaikutuksia.**
  - Työllisyyttä edistäviä tai ylläpitäviä tulokset ovat mitattavia tai vaikutuksia pystytään arvioimaan.
  - Projektissa kehitettävät hyvät käytännöt ovat siirrettävissä ns. normaaliin toimintaan.

B. Kaikkia rahoituksen hakijoita koskevat yleiset arviointiperusteet ovat seuraavat silloin, kun projekti ei kohdistu toimenpiteissä aloitaviin henkilöihin vaan kyseessä on menetelmien kehittäminen:

1. **Projektisuunnitelma on toteutuskelpoinen ja perustuu ennalta selvitettyyn tarpeeseen.**
  - Projektisuunnitelmalla on selvä hakemuksessa osoitettu yhteys toteuttavan organisaation strategiaan ja/tai mukana olevien organisaatioiden strategioihin ja/tai paikallisiin/ alueellisiin/valtakunnallisiin strategioihin.
  - Projekti tuottaa lisäarvoa ja täydentää kansallista/toteuttajan normaalia toimintaa.
  - Projektiin sisältyvät toimenpiteet ovat relevantteja toimintaympäristön kannalta ja niillä voidaan saavuttaa asetetut tavoitteet.
  - Projektin tarvelähtöisyydestä pystytään esittämään näyttöä.
  - Projektin toimenpiteissä on otettu huomioon sukupuolivaikutusten arviointi.
2. **Projektin toteuttajalla on taloudelliset edellytykset projektin toteuttamiseksi ja projektille esitetyt resurssit ovat realistiset projektisuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.**
  - Projektin toteuttajan esittämät taloudelliset resurssit ovat realistiset projektin toteuttamiseksi.
  - Projektin toimenpiteitä voidaan pitää kustannustehokkaina suhteessa projektin edellyttämiin resursseihin.
3. **Projektin toteuttajalla on esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseksi riittävää osaamista ja kokemusta.**
  - Toteuttaja pystyy osoittamaan riittävää projektihallinnon kokemusta ja osaamista.
  - Toteuttaja pystyy osoittamaan suunnitelman mukaisen toiminnan edellyttämää riittävää kokemusta ja osaamista.
4. **Projektin toteuttajalla on toteutuksen kannalta järjestetty yhteistyö oleellisiin sidosryhmiin.**
  - Projektin suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat tahot ovat relevantteja ja sitoutuneita.
5. **Projektissa on tarkoitus saavuttaa työllisyyttä edistäviä tai ylläpitäviä vaikutuksia.**
  - Projektin työllisyyttä edistäviä tai ylläpitäviä välillisiä tai välittömiä vaikutuksia pystytään arvioimaan.
  - Projektissa kehitettävät hyvät käytännöt ovat siirrettävissä ns. normaaliin toimintaan.

Pisteytys

Kukin hakemus tulee pisteyttää yleisten arviointiperusteiden sekä rahoittajakohtaisten/alueellisten arviointiperusteiden osalta. Pisteytyksessä suositellaan käytettävän yksinkertaista kokonaispisteisiin perustuvaa laskentamenetelmää, esim. nollassa viiteen annettavia pisteitä, jolloin arviointiperusteiden toteutumista arvioidaan seuraavasti:

- 5 = erinomaisesti,
- 4 = hyvin,
- 3 = tyydyttävästi,
- 2 = välttävästi,
- 1 = heikosti ja
- 0 = ei lainkaan.

Arviointiperusteiden suhde hakemuslomakkeeseen

Arviointiperuste	Hakemuslomakkeen kohta
1. Projektisuunnitelman toteutuskelpoisuus ja tarve	Liittyy hakemuslomakkeeseen kokonaisuudessaan, mutta erityisesti kohtiin 5, 6, 7, 8 ja 9.
2. Projektin toteuttajan taloudelliset edellytykset ja projektin resurssit	Liittyy hakemuslomakkeen kohtiin 3, 4, 8, 13 sekä pakollisiin liitteisiin.
3. Projektin toteuttajan osaaminen ja kokemus	Liittyy hakemuslomakkeen kohtiin 3 ja 4 (varsinainen kysymys sisällytetään hakemukseen kohtaan 4) voidaan kysyä myös liitteellä.
4. Projektin toteuttajan verkostot ja yhteys sidosryhmiin	Liittyy hakemuslomakkeen kohtiin 4 ja 5.
5. Projektin välittömät ja välilliset työllisyysvaikutukset	Liittyy hakemuslomakkeen kohtiin 7 ja 10.

ESR-OHJELMAN 2007–2013 VALINTAPERUSTEET

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Hakuaika:

Hakemus jätetty:

Hankkeen nimi:

Hankkeen valmistelija:

VALMISTELIJAN ARVIOINTI

PISTEET

Välttämättömät ehdot valinnalle	
1. Projekti sopii ESR-ohjelmaan ja johonkin haussa olevaan ohjelman toimintalinjaan	
2. Projektin toteuttajaorganisaatio on tukikelpoinen ohjelmasta myönnettävään tukeen	
3. Projekti edistää vahvasti ainakin yhtä seuraavista ESR-ohjelman horisontaalisista painotuksista	
a) sukupuolten välinen tasa-arvo sekä miesten ja naisten yhtäläiset mahdollisuudet työelämässä	
b) kansainvälisen, kansallisen, alueellisen ja/tai paikallisen tason kumppanuus sekä työmarkkinaosapuolen ja kansalaisjärjestöjen osallistuminen eri tasoilla	
c) teknologiset ja sosiaaliset innovaatiot (sosiaalisia innovaatioita voivat liittyä esim. teknologiaan, kaupallistamiseen, organisaatioiden toimintaa tai sosiaalisiin käytäntöihin)	
d) kestävä kehitys jonkin/joidenkin seuraavan ulottuvuuden osalta: sosiaalinen, taloudellinen, kulttuurinen ja ekologinen kestävä kehityksen ulottuvuus.	
Mahdolliset kommentit:	
Yleiset arviointiperusteet	
Projektin toimenpiteet kohdistuvat aloittaviin henkilöihin	
1. Projektisuunnitelma on toteuttamiskelpoinen ja perustuu ennalta selvitettyyn tarpeeseen	
Perustelut:	
2. Projektin toteuttajalla on riittävät taloudelliset edellytykset ja projektille esitetyt resurssit ovat realistiset projektisuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi	
Perustelut:	
3. Projektin toteuttajalla on esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseksi riittävä osaaminen ja kokemus	
Perustelut:	
4. Projektin toteuttajalla on toteutuksen kannalta oleelliset verkostot ja järjestetty yhteistyö oleellisiin sidosryhmiin	
Perustelut:	
5. Projektissa on tarkoitus saavuttaa välittömiä tai välillisiä pitkäkestoisia työllisyyttä edistäviä tai ylläpitäviä tuloksia ja vaikutuksia	

Perustelut:	
Projektin toimenpiteet ovat menetelmien kehittämistä	
1. Projektisuunnitelma on toteuttamiskelpoinen ja perustuu ennalta selvitettyyn tarpeeseen	
Perustelut:	
2. Projektin toteuttajalla on riittävät taloudelliset edellytykset ja projektille esitetyt resurssit ovat realistiset projektisuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi	
Perustelut:	
3. Projektin toteuttajalla on esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseksi riittävä osaaminen ja kokemus	
Perustelut:	
4. Projektin toteuttajalla on toteutuksen kannalta oleelliset verkostot ja järjestetty yhteistyö oleellisiin sidosryhmiin	
Perustelut:	
5. Projektissa on tarkoitus saavuttaa työllisyyttä edistäviä tai ylläpitäviä tuloksia ja vaikutuksia	
Perustelut:	
Erityiset arviointiperusteet	
Hanke tukee Pohjois-Savon maakuntaohjelman painotuksia ja tavoitteita	
Perustelut:	
Hanke tukee rahoittajan painotuksia ja strategioita	
Perustelut:	
PISTEET YHTEENSÄ	

Välttämättömät ehdot valinnalle: pisteet 0= ei täytä ehtoja, 1= täyttää ehdot

Hankkeen on täytettävä välttämättömät ehdot valinnalle (yhteensä vähintään 3 pistettä).

Välttämättömiä ehtoja ei lasketa PISTEET YHTEENSÄ sarakkeeseen.

Yleiset arviointiperusteet ja erityiset arviointiperusteet muodostavat PISTEET YHTEENSÄ sarakkeen

Pisteytyksen asteikko:

5= erinomainen

4=hyvä

3=tydyttävä

2=välttävä

1=heikko

0=ei lainkaan

Kuopiossa 23.1.2012

Markku Rossi
Pohjois-Savon MYR:n puheenjohtaja
Pohjois-Savon liitto

Jussi Huttunen
Maakuntajohtaja
Pohjois-Savon liitto

Kari Virranta
Ylijohtaja
Pohjois-Savon ELY-keskus

Tarja Tikkanen
Aluejohtaja
Finnvera Oyj